

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ANTALYA AKSU BELEDİYESİ

2023 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	10
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	11
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	11
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	12
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	15
7.	DENETİM BULGULARI.....	15
8.	EKLER.....	61

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	4
Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler	5
Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri	6
Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri	6
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	7
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021- 2023) Seyri.....	7
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	8

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
CBS	Coğrafi ve Kent Bilgi Sistemi
GIS	Geographic Information System
KBS	Kent Bilgi Sistemi
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
Yİ-ÜFE	Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Belediyenin Tahsisli Kullandığı Veya Tahsis Ettiği Taşınmazlarla İlgili Tahsis İşlemlerini Muhasebeleştirilmemesi
2. Haklar Hesabına Ait Alımların Doğrudan Giderleştirilmesi

B. Diğer Bulgular

1. Asgari Ücret Destekleme Tutarının İşsizlik Sigortası Fonuna Aktarılmaması
2. Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alındığı Sıraya Göre Ödenmemesi
3. İmar Planında Park Alanı Olarak Görünen Yerlerde İmar Mevzuatına Aykırı Yapılaşma Olması
4. İmar Planında Park Alanı Olarak Görünen Yerlerin Protokol ile İhalesiz Spor Kulübüne Tahsis Edilmesi ve Tahsis Yapılan Yerlerin Spor Kulübünce Üçüncü Kişilere Kiraya Verilerek Ticari Ünitelerin Yapılması
5. İmar Planında “Park Alanı” Olarak Görünen Yerin İhalesiz Olarak Üçüncü Kişilere Protokol ile Kullanılması ve Protokole İlişkin Aykırılıkların Olması
6. Güzelyurt Şehir Ormanı Şehit Kıdemli Başçavus Ömer Halis Demir Mesire Alanı Yapımı İşinde Sözleşmede Belirlenen Yükümlülüklerin Yüklenici Tarafından Yerine Getirilmemesi
7. Kültür ve Turizm Bakanlığının İmar Mevzuatına Aykırı Yapılaşma Olduğuna İlişkin Yazısına İstinaden Belediyece İşlem Tesis Edilmemesi
8. Yıkım Kararı Alınan Yapılarla İlgili Olarak Gerekli Hukuki Sürecin İşletilmemesi
9. Antalya İli Aksu İlçesi Kumköy Sahilinde Kaçak Yapıların Yıkılmaması
10. Yapı Kullanma İzin Belgelerinin Mevzuata Uygun Olarak Düzenlenmemesi
11. Perge Ören Yerine İlişkin Kültür ve Turizm Bakanlığıyla Yapılan Protokole Aykırı İşlemler Yapılması
12. İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İş Yerlerinin Bulunması

13. Devlet İhale Kanunu'na Göre İhale Edilen İşletme Hakkı Kiralanması İfşinde Sözleşmeye Aykırı Yapıların Bulunması
14. Kamu İhale Kanunu'nun 21 ve 22'nci Maddelerine Göre Parasal Limitler Kapsamında Yapılan Alımlarda %10 Sınırının Takip Edilmemesi ve Bu Sınırın Aşılmasına Rağmen Kamu İhale Kurumundan Uygun Görüş Alınmaması
15. Doğrudan Temin Limitlerinin Altında Kalmak Amacıyla Alımların Kısımlara Bölünmesi
16. Belediye Başkanı Tarafından Antalya Semt Pazarcılar Odası ile Yetkisi Olmaksızın İşletme Protokolü Yapılması
17. İmar Planında Pazar Alan Olarak Görünen Yerlerde Yapılamayacak Nitelikte Ticari Dükkanların Bulunması
18. İlçe Genelinde Yapılan Pazar Yerlerinin Bazılarında Pazar Yerlerinde Bulunması Gereken Hizmet Tesislerinin Bir Kısmının Bulunmaması
19. Belediye Tarafından Bazı İhtiyaç Sahiplerine Yapılan Yardımların Sosyal Yardım Yönetmeliği'ne Uygun Olmaması
20. Personel Giriş-Çıkışlarına İlişkin Gerekli Takip ve Kontrol İşlemlerinin Yapılmaması
21. Belediyenin Bazı Müdürlüklerinin Tanımlanmış Görevlerinin Dışında Faaliyette Bulunması
22. İşçilerin Bazılarına Bir Yılda 270 Saatin Üzerinde Fazla Çalışma Yaptırılması
23. Coğrafi ve Kent Bilgi Sisteminin Kurulmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Mahalli idareler" başlıklı 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Aksu Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediyenin, Antalya Büyükşehir Belediyesi il mülki sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesi olarak sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır. Antalya şehir merkezine 18 km uzaklıkta bulunan Aksu, 2009 yılında dört belediyenin (Pınarlı, Yurtpınar, Çalkaya ve Aksu) birleşmesiyle merkez ilçe statüsüne kavuşmuş, 01.04.2014 tarihi itibarıyla Karaöz Belediyesinin de sınırlara dâhil edilmesiyle 445 km² alana sahip İlçenin Türkiye İstatistik Kurumu 2023 yılı verilerine göre yerleşik nüfusu 80.350 kişi olup, 35 mahallesi bulunmaktadır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu kanunlarda İdarenin görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

Bu yapıyla İdarenin Misyonu (*Görevi*); Tarım ve turizmin önemli kenti Aksu'da yaşayan vatandaşlar ile ziyaretçilerin mahalli ve müşterek ihtiyaçlarına yönelik hizmetleri, eşit, adil bir biçimde, kaliteli ve verimli hizmet ilkesiyle sunmaktır.

İdarenin Vizyonu (*Hedefi*); Tarihini, kültürel mirasını ve tarımsal önemini merkeze alarak sosyal belediyecilik, sürdürülebilir çevre ve kentleşme ilkeleriyle ihya edilen, çağdaş, huzurlu, mutlu Aksu inşa etmektir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; Aksu belediye başkanı, Aksu belediye meclisi ve Aksu belediye encümenidir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre Belediye Başkanı, Aksu Belediyesi idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Aksu Belediye Başkanı, kanunlarda gösterilen usul ve esaslara göre Aksu İlçesi sınırları içindeki seçmenler tarafından doğrudan seçilmektedir.

Aksu Belediyesinin karar organı olan Aksu Belediye Meclisi, ilgili kanunlarda

gösterilen esas ve usullere göre seçilen biri Belediye Başkanı olmak üzere 26 üyeden oluşmaktadır.

Aksu Belediye Encümeni; Belediye Başkanının başkanlığında, belediye meclisinin kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçtiği 2 üye ile biri mali hizmetler yöneticisi olmak üzere Belediye Başkanının her yıl birim yöneticileri arasından seçtiği 2 üye olmak üzere toplamda 5 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; Mahalli İdareler Norm Kadro Yönetmeliği esaslarına uygun olarak başkanlık, 4 başkan yardımcısı ile yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri, zabıta, iklim değişikliği ve sıfır atık birim müdürlüklerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde Temizlik İşleri, Park Bahçeler, Kültür Sosyal İşler, Destek Hizmetleri, İnsan Kaynakları ve Eğitim, İmar ve Şehircilik, Veteriner İşleri, Emlak ve İstimlak, Yapı Kontrol, Plan ve proje, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler, Hukuk İşleri, Özel Kalem Müdürlüğü gibi diğer birimler ihtiyaç duyulması halinde kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok iki adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir. Başkana bağlı olarak meclis üyeleri arasından görevlendirilen iki başkan yardımcılığından biri yıl içinde gerçekleşen istifa nedeniyle münhal olduğundan, memur statüsünde atanmış iki başkan yardımcısı olmak üzere üç başkan yardımcısı görev yapmaktadır.

Aksu Belediye Meclisi üyeleri arasından görevlendirilen bir başkan yardımcısı ile memur statüsünde atanmış iki başkan yardımcısı doğrudan Başkana bağlı olarak görev yapmaktadır. Aksu Belediyesi teşkilat yapısında kayıtlı 18 hizmet birimi ve alt hizmet birimleri üç başkan yardımcısına bağlıdır. Bunlar yazı işleri müdürlüğü, mali hizmetler müdürlüğü, fen işleri müdürlüğü, zabıta müdürlüğü, iklim değişikliği ve sıfır atık müdürlüğü, hukuk işleri müdürlüğü, özel kalem müdürlüğü, temizlik işleri müdürlüğü, park ve bahçeler müdürlüğü, kültür ve sosyal işler müdürlüğü, destek hizmetleri müdürlüğü, insan kaynakları ve eğitim müdürlüğü, imar ve şehircilik müdürlüğü, emlak ve istimlak müdürlüğü, plan ve proje

müdürlüğü, yapı kontrol müdürlüğü, veteriner işleri müdürlüğü, basın yayın ve halkla ilişkiler müdürlüğü hizmet birimleridir.

Aksu Belediyesinin norm kadrosu 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesine göre oluşturulmuştur. Personel istihdamı bu madde ve bu maddeye dayanılarak düzenlenen "Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik" hükümleri doğrultusunda yapılmaktadır. İlgili Yönetmelik hükümlerine göre Aksu Belediyesi, Büyükşehir İlçe Belediyeleri Tasnif Cetveli'nde C-10 grubunda yer almaktadır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur ve işçi çalıştırılmaktadır. 657 sayılı Kanun'un 19.01.2023 tarihli ve 7433 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesiyle Ek Geçici 48'inci madde düzenlemesiyle daha önce sözleşmeli statüde çalıştırılan 79 personel 15.03.2023 tarihi itibarıyla memur kadrolarına atanmıştır. İstihdam edilen belediye personelinin statüsü ile norm kadro ve dolu kadro sayısı yıl sonu itibarıyla aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı (Kişi)	Dolu Kadro Sayısı (Kişi)
Memur	311	137
Sözleşmeli Personel	-	-
Kadrolu İşçi	154	30
Geçici İşçi	-	-
Toplam	465	167
696 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	253

Kamu idaresinin bağlılık, ilgililik veya ilişkililik halinde olduğu kamu idareleri sırasıyla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Sayıştay Başkanlığı, Antalya Büyükşehir Belediye Başkanlığı, İller Bankası, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü, Türkiye Belediyeler Birliği ve Kalkınma Ajansıdır.

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu iki adet şirketi bulunmaktadır. Dolaylı hissedarı olduğu şirket bulunmamaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Aksu Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Aksu Belediyesinin 2023 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler

E-Kod 1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek (TL)	Eklene / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	73.803.000,00	2.570.000,00	27.845.294,67-15.972.294,67	88.246.000,00	73.092.706,99	15.153.293,01	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	11.378.000,00	50.000,00	2.348.000,00-1.854.000,00	11.922.000,00	8.319.816,37	3.602.183,63	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.170.000,00	216.892.000,00	42.410.000,00	43.533.188,32-10.549.688,32	293.455.500,00	219.779.843,67	73.675.656,33	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	6.000.000,00	0,00	2.315.000,00-700.000,00	7.615.000,00	6.763.434,37	851.565,63	0,00
05	Cari Transferler	0,00	6.348.000,00	2.000.000,00	2.940.000,00-875.000,00	10.413.000,00	7.180.700,15	3.232.299,85	0,00
06	Sermaye Giderleri	5.500.000,00	107.279.000,00	7.500.000,00	23.720.000,00-43.986.500,00	100.012.500,00	52.154.005,55	47.858.494,45	0,00
07	Sermaye Transferleri	0,00	700.000,00	0,00	-100.000,00	600.000,00	467.747,21	132.252,79	0,00
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	37.600.000,00	0,00	-28.664.000,00	8.936.000,00	0,00	8.936.000,00	0,00
Toplam		6.670.000,00	460.000.000,00	54.530.000,00	-	521.200.000,00	367.758.254,31	153.441.745,69	0,00

Aksu Belediyesi 2023 mali yılı bütçesi ile ek ödenek dahil 514.530.000,00 TL ödenek öngörülmüş, önceki yıldan devreden 6.670.000,00 TL ile 2023 yılı ödenek toplamı

521.200.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 367.758.254,31 TL bütçe gideri yapılmış, 153.441.745,69 TL ödenek iptal edilmiş, 2024 yılına ödenek devretmemiştir.

Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Başlangıç Bütçesi Gelir Tahmini (TL)	Ek Bütçe (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	190.185.000,00	9.530.000,00	128.555.838,16	2.170.346,37	126.385.491,79	63,28
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	25.079.000,00	0,00	24.958.530,42	1.468.401,71	23.490.128,71	93,66
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	33.610.000,00	0,00	5.426.133,40	0,00	5.426.133,40	16,14
05- Diğer Gelirler	213.661.000,00	30.000.000,00	159.601.366,19	2.079.060,06	157.522.306,13	64,65
06- Sermaye Gelirleri	465.000,00	15.000.000,00	754.692,09	0,00	754.692,09	4,88
08- Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	3.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	460.000.000,00	54.530.000,00	319.296.560,26	5.717.808,14	313.578.752,12	60,94

2023 yılı net bütçe gelirleri gerçekleşme oranı %60,94 seviyesindedir. Vergi gelirleri (%63,28), alınan bağış ve yardımlar (%16,14), sermaye gelirleri (%4,88), diğer gelirler (%64,65) kalemleri bütçe hedeflerinin gerisinde kalırken, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%93,66) kalemi beklenti düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	73.803.000,00	73.092.706,99	99,03
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	11.378.000,00	8.319.816,37	73,12
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	216.892.000,00	219.779.843,67	101,33
04- Faiz Gideri	6.000.000,00	6.763.434,37	112,72
05- Cari Transferler	6.348.000,00	7.180.700,15	113,11
06- Sermaye Giderleri	107.279.000,00	52.154.005,55	48,61
07- Sermaye Transferleri	700.000,00	467.747,21	66,82
08- Borç Verme	0,00	0,00	-
09- Yedek Ödenekler	37.600.000,00	0,00	-

Toplam	460.000.000,00	367.758.254,31	79,94
--------	----------------	----------------	-------

2023 yılı bütçe giderleri, başlangıç ödeneklerinin %79,94'ü seviyesinde gerçekleşme gösterirken, mal ve hizmet alım, faiz giderleri, cari transferler kalemlerinde başlangıç ödeneklerinin üzerinde artış olmuştur.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	42.900.006,13	79.767.865,15	128.555.838,16	85,93	61,16
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	12.941.860,37	9.213.359,89	24.958.530,42	-28,81	170,89
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	3.023.489,82	9.382.809,39	5.426.133,40	210,33	-42,16
Diğer Gelirler	41.958.899,28	86.379.110,49	159.601.366,19	105,86	84,77
Sermaye Gelirleri	93.969,00	2.138.637,00	754.692,09	2.175,89	-64,71
Toplam	100.918.224,60	186.881.781,92	319.296.560,28	85,18	70,85
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	3.332.635,01	6.701.101,54	5.717.808,14	101,07	-14,67
Net Toplam	97.585.589,59	180.180.680,38	313.578.752,12	84,63	74,04

Bütçe gelirlerinin son üç yıllık seyri incelendiğinde en önemli gelir kalemi vergi gelirleri 2022 yılı artış oranı %85,93 düzeyinde olup, aynı dönemde teşebbüs ve mülkiyet gelirlerindeki azalış hariç diğer gelir kalemlerinde yüksek oranlı artışlar yaşanmıştır. 2023 yılında önceki döneme göre vergi gelirlerinde %61,16, teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde %170,89 oranında diğer gelirlerde %84,77 oranında artış olurken, sermaye gelirleri ile alınan bağış ve yardımlar gelir kalemlerinde azalış olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021- 2023) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	18.384.605,98	35.018.822,15	73.092.706,99	90,48	108,72
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Prim Giderleri	3.002.671,30	5.114.482,63	8.319.816,37	70,33	62,67
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	57.256.450,79	113.030.792,90	219.779.843,67	97,41	94,44

Faiz Giderleri	1.221.126,99	3.851.668,81	6.763.434,37	215,42	75,60
Cari Transferler	1.530.316,65	2.385.786,64	7.180.700,15	55,90	200,97
Sermaye Giderleri	16.398.380,97	39.729.805,73	52.154.005,55	142,28	31,27
Sermaye Transferleri	302.633,85	306.974,74	467.747,21	1,43	52,38
Borç Verme	0,00	0,00	0,00	-	-
Toplam	98.096.186,53	199.438.333,60	367.758.254,31	103,31	84,40

Bütçe giderleri 2023 yılında önceki döneme göre %84,40 oranında 168.319.920,71 TL artmıştır. Sırasıyla bu artışta mal ve hizmet alım giderleri (%94,44), sermaye giderleri (%52,38), personel giderleri (%108,72), cari transferler (%200,97), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderleri (%62,67), faiz giderleri (%75,60), sermaye transferlerinde ise (%52,38) oranında gerçekleşmiştir.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; Belediyenin faaliyetlerinden tahakkuk eden 2023 yılı faaliyet gelirleri 357.133.131,15 TL, faaliyet giderleri 339.586.146,71 TL olup dönem olumlu faaliyet sonucu 17.546.984,44 TL olarak 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabına yansıtılmıştır.

Aksu Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu iki şirketin ticaret unvanı, nominal sermaye tutarı ile belediyenin sermaye payı oranı ve tutarı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Unvanı	Şirketin Sermayesi (TL)	Belediyenin Hisse Oranı %	Belediyenin Hisse Payı (TL)
1	AKSU Belediyesi Personel AŞ	200.000,00	100,00	200.000,00
2	Aksu Birlik İnşaat Turizm İşletmeciliği İhracat İthalat Sanayi ve Ticaret AŞ	50.000,00	100,00	50.000,00

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 70'inci maddesine göre belediyeler kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilirler. Bu kapsamda Aksu Belediyesinin 696 sayılı KHK gereği personel hizmeti alımı konusunda faaliyet gösteren Aksu Belediyesi Personel AŞ unvanlı şirketi mevcuttur.

Aksu Birlik İnşaat Turizm İşletmeciliği İhracat İthalat Sanayi ve Ticaret AŞ unvanlı

Şirket bir özel kişi tarafından Antalya Ticaret Sicili Müdürlüğünün 112564 No.lu Ticaret Siciline kayden 26.01.2021 tarihinde tek pay sahipli 50.000,00 TL sermayeli anonim şirket statüsünde kurulmuştur. Hiçbir kamu, özel veya tüzel kişiye borcu bulunmayan Şirketin sermayesinin ¼'ü nakit olarak ödenmiştir. Banka hesabında 12.500,00 TL nakit sermayesi bulunan söz konusu Şirket, tek pay sahibi özel şahıs tarafından hiçbir bedel talep edilmeden koşulsuz ve şartsız olarak Aksu Belediyesine 23.02.2021 tarihinde hibe edilmek istenmiştir. Hibe talebi 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38'inci maddesinin (1) bendi uyarınca Belediye Başkanlık Makamı tarafından uygun görülerek Aksu Belediyesi Meclisinin 03/03/2021 tarih ve 44/2 Karar sayılı toplantısında Şirket hisselerinin tamamının Aksu Belediyesince devir alınmasına oy birliği ile karar verilmiş; Antalya Ticaret Sicili Müdürlüğünde 112564 Ticaret Sicil/Dosya No.su ile kayıtlı tek pay sahipli Anonim Şirket olarak Antalya 9. Noterliğinin 15.03.2021 tarih ve 05788 sayı ile tasdikli (Tek Pay Sahipliği Değişikliği) 14.03.2021 tarihli 2021/001 sayılı Genel Kurul Kararı, Antalya Ticaret Sicili Müdürlüğünce Türk Ticaret Kanunu'na uygun olarak 15.03.2021 tarihinde Antalya Aksu Belediyesi adına tescil edilerek Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nin 16.03.2021 tarihli ve 10288 sayılı nüshasında yayımlanmıştır. Şirketin faaliyet konusu özetle; inşaat taahhüt ve inşaat işleriyle resmi ve özel inşaatlar yapmak; inşaat malzemeleri imalatı, alım satımı, ithalat ve ihracatını yapmak; yurt içinde ve yurt dışında turizm hizmetleri sağlamak amacıyla seyahat acenteleri kurmak, işletmek, devretmek, iç ve dış turizm organizasyonları yapmaktır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Aksu Belediyesinin muhasebe kayıt ve işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap

planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur.

1.4.2. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi, yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile

bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun'un "İç kontrol sistemi" başlıklı Beşinci Kısımının 55, 56 ve 57'nci maddelerinde iç kontrol sisteminin tanımı, amacı ve yapısı belirlenmiştir. Söz konusu Kanun'da; İç kontrol; "*idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünü*", olarak tanımlanmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 31.12.2005 tarihli ve 26040 üçüncü mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 01.01.2006 tarihinde yürürlüğe giren İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın "İç kontrol standartları" başlıklı 5'nci maddesinde; "*İç kontrol standartları, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Bakanlık tarafından belirlenir ve yayımlanır. İdareler, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlüdür. Kanuna ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebilir.*" hükmü yer almaktadır.

Mezkûr hüküm gereği Hazine ve Maliye Bakanlığı, kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla gerekli standart ve temel şartları belirlemiş ve "Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği" adı altında 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlamıştır.

Belediyece, 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği çerçevesinde ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 5'inci Kısımında düzenlenen İç Kontrol Sistemi düzenlemesi esas alınarak hazırlanan en son eylem planı 2019-2020 yıllarını kapsamaktadır. 2023 yılı İç Kontrol Uyum Eylem Planı hazırlama çalışmaları devam etmektedir.

Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile iç kontrolün; "kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme" bileşenleri temelinde, standartlar ve sağlanması gereken genel şartlar belirlenmiş ve bu alandaki çalışmaların hazırlanacak eylem planları ile izlenmesi öngörülmüştür.

Bu çerivede Belediyenin iç kontrol sistemi; anılan Tebliğ'de yer verilen kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme bileşenleri esas alınarak değerlendirilmiştir.

Kontrol Ortamı

İdarenin organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları belirlenmiştir. Yetki devirlerinin yazılı olarak ilgililere bildirildiğini gösteren iç yazışmalar, duyuru metinleri mevcuttur.

Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından etik kurallara ilişkin olarak seminer düzenlenmekle birlikte göreve yeni başlayan memur, sözleşmeli personel tarafından kamu görevlileri etik sözleşmesi imzalanmaktadır.

İdarede personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası bulunmamaktadır.

İdarede hassas görevlerin yazılı olarak belirlendiği dokümanlar mevcuttur.

İdarede eğitim faaliyetleri ilgili rehber ve standartlara uygun bir şekilde ihtiyaç analizine göre planlanma yapılmamıştır.

Risk Değerlendirme

İdarenin Stratejik Planı ilgili mevzuat ve standartlara uygun olarak birimlerin ve personelin katkılarıyla hazırlanmıştır. Performans programı içerik olarak yasal mevzuata uygun olarak hazırlanmış ve bütçenin performans hedefleri ve faaliyetleri ile ilişkilendirilmiştir.

İdare tarafından iç kontrol riskleri ve kurumsal riskler güncel olarak tanımlanmamış ve riskler tespit edilmemiştir. Ayrıca Risk Strateji Belgesinin hazırlanmadığı ve risk stratejisine ilişkin herhangi bir değerlendirme çalışmasının yapılmadığı görülmüştür.

Kontrol Faaliyetleri

İdarede iş akış süreçlerini belirleyen şema, çizelge vb. yazılı doküman mevcut olup görevlendirmelerde görevler ayrılığı ilkesinin dikkate alındığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından iç kontrol risklerini tespit edecek ve etkisini en aza indirecek kontrol faaliyetleri ve kontrol faaliyetlerinden sorumlu birimler belirlenmemiştir.

İdarenin ön mali kontrol sistemi harcama birimleri ve mali hizmetler birimi tarafından oluşturulmuştur. İlgili mevzuat uyarınca ön mali kontrol gerçekleştirilmektedir.

Bilgi ve İletişim

İdarenin yönetim bilgi sistemi, farklı birimlerin sisteme yaptıkları veri girişini ortak tanımlarda toplayan, bu sayede veri analizine ve rapor oluşturulmasına imkân sağlayan bir yapıdadır.

İdarede ilgili mevzuat ve standartlara uygun olarak idare faaliyet raporu hazırlanmakta ve internet sitesinde kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

İdarede ilgili mevzuat ve standartlara uygun olarak veri kayıt ve dosyalama sistemi mevcuttur. Bu sistemin gelen ve giden bütün evrakı kapsayacak şekilde ve personel tarafından ulaşılabilir düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

İdarenin bilgi yönetim sistemi, yedekleme ve bilgi güvenliğini sağlayacak şekilde oluşturulmuştur.

İzleme

İdarece hazırlanan en son eylem planı 2019-2020 yıllarını kapsamaktadır. 2023 yılına ilişkin İç Kontrol Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır.

İdare tarafından İç kontrol sistemine yönelik çalışmaların başlatıldığına dair üst yönetici onayı\görevlendirme yazıları mevcuttur.

İdare tarafından iç kontrol sisteminin yılda en az bir kez değerlendirilmesi amacıyla harcama birimleri tarafından iç kontrol soru formları doldurulmuştur. İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu üst yöneticinin onayına sunulmamıştır.

İç Kontrol Değerlendirme Raporuna uygun şekilde riskler belirlenmemiş her bir risk için kontrol faaliyetleri tayin edilmemiştir.

İdarede doğrudan üst yöneticiye bağlı iç denetim başkanlığı ve iç denetçi bulunmamaktadır.

İdarenin 2023 yılı faaliyet raporu ekinde üst yönetici ve mali hizmetler birim yöneticisi tarafından imzalanan iç kontrol güvence beyanı yer almaktadır.

Netice itibarıyla, İdarede kurumsal ve kontrol risklerinin belirlenmediği, dolayısıyla risklerin etkisini azaltacak kontrol faaliyetlerinin de bulunmadığı görülmüştür. Bu itibarla üst yönetimin ve kurum personelinin iç kontrol sistemini sahiplenmediği değerlendirilmektedir.

İdarede yılda en az bir kere yapılması gereken iç kontrol değerlendirmesinin yapılmadığı, iç denetim biriminin kurulmadığı ve Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı'nın güncellenmediği tespit edilmiştir.

İdarede İç Denetim Birim Başkanlığının kurulması ve bu kapsamda aktif olarak görev yapan iç denetçi atamasının sistemin gelişimine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Antalya Aksu Belediyesinin 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Belediyenin Tahsisli Kullandığı Veya Tahsis Ettiği Taşınmazlarla İlgili Tahsis İşlemlerini Muhasebeleştirilmemesi

Belediyenin tahsisli kullandığı veya tahsis ettiği taşınmazlarla ilgili tahsis işlemlerinin muhasebeleştirilmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 250-Arazi ve Arsalar Hesabının niteliğini düzenleyen 188'inci ve 252-Binalar Hesabının niteliğini düzenleyen 192'nci

maddelerinde; bu hesapların kamu İdarelerinin mülkiyetinde bulunanlar ile bunlardan tahsise konu edilen arazi ve arsalar ile binaların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Belediyenin mülkiyetinde birçok taşınmazın bulunduğu, bu taşınmazlardan bir kısmının, diğer kamu idarelerine tahsis edildiği, ayrıca Belediyenin de diğer idarelerin taşınmazlarını tahsisli olarak kullandığı, ancak ilgili taşınmazlara ilişkin Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında belirlendiği şekliyle muhasebe kayıtlarının yapılmayarak, 250.02 Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar ile 252.02 Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar, detay kodlarının kullanılmadığı, 250.03 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar ile 252.03 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar detay kodlarının ise noksan görüldüğü tespit edilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediyece tahsisi yapılan, 21 adet taşınmazın ilgili detay kodlarda görünmediği, Kuruma tahsisi yapılan 12 adet taşınmazın ise yalnızca 4 adetinin ilgili detay kodda yer aldığı görülmüştür.

Sonuç olarak, Belediyenin tahsis ettiği ve tahsisli kullandığı taşınmazların muhasebeleştirme işlemlerinin Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Haklar Hesabına Ait Alımların Doğrudan Giderleştirilmesi

Kamu İdaresinin faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan bilgisayar yazılımı, lisans gibi değerlerin 260-Haklar Hesabında izlenmediği ve doğrudan gider kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 26 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Hesap Grubuna ilişkin 209'uncu maddesinde, edinilen maddi olmayan duran varlıkların maliyet bedeli ile hesaplara alınacağı; "Hesabının Niteliği" başlıklı 210'uncu maddesinde, bu hesabın bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Hesabın İşleyişi" başlıklı 211'inci maddesinde, bütçeye gider kaydıyla edinilen hakların bir taraftan bu hesaba borç, ilgili diğer hesaplara alacak kaydedilmesi gerektiği; 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 214'üncü maddesinde ise; 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının, maddi olmayan duran varlık

bedellerinin, kullanılabilirleri süre içerisinde yok edilmesini izlemek için kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

Diğer yandan, Amortisman ve Tükenme Payları konulu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin (Sıra No: 47) "Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları" başlıklı 6'ncı maddesinde, Maddi Olmayan Duran Varlıklar Hesap Grubunda izlenen varlıklar için amortisman oranının %100 olacağı ifade edilmiştir.

Anılan mevzuat hükümlerine göre, bilgisayar yazılım lisansı, patent gibi varlık alımlarının maddi olmayan duran varlık grubuna kaydedilmesi ve aynı yıl sonunda bu varlıkların tamamı için amortisman ayrılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan yazılım ve lisans alımlarına ilişkin tutarların 260- Haklar Hesabı yerine, 630-Giderler Hesabında muhasebeleştirilerek doğrudan gider kaydedildiği tespit edilmiştir.

Bu durum, mali tablolarda 260-Haklar Hesabı ile 268-Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabının 1.189.595,87 TL noksan; 630 Giderler Hesabının ise aynı tutar kadar fazla görünmesine yol açmaktadır.

Sonuç olarak, kamu idaresinin faaliyetlerinde kullanılmak üzere edindiği ve herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan bilgisayar yazılımı, lisans gibi değerlerin 260-Haklar Hesabında izlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Asgari Ücret Destekleme Tutarının İşsizlik Sigortası Fonuna Aktarılmaması

Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında yükleniciye yapılan hakediş ödemelerinden kesilen asgari ücret destek primlerinin yüklenici hakedişlerinden kesildiği ancak mevzuat gereği gönderilmesi gereken kurumlara gönderilmeyip 600-Gelirler Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun Geçici 75'inci maddesinin birinci fıkrasında; 2018 yılında bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının, 2018 yılı Ocak ile Eylül ayları için Bakanlar Kurulunca tespit edilen günlük tutar ile çarpımı sonucu bulunacak tutarın, bu işverenlerin Kuruma ödeyecekleri sigorta primlerinden mahsup edileceği ve bu tutarın İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı maddenin 8'inci fıkrasında ise 4734 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde sayılan idareler tarafından ilgili mevzuatı uyarınca yapılan ve sözleşmesinde fiyat farkı ödeneceği öngörülen hizmet alımlarında, ihale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının idarede kullanılmasının öngörüldüğü işçilikler için birinci fıkra uyarınca İşsizlik Sigortası Fonu tarafından karşılanacak tutarların bu idarelerce işverenlerin hakedişinden kesilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Belediyeler 4734 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin (a) bendinde sayılan idareler arasında yer aldığından, belediyelerce asgari ücret destek kesintilerinin yapılması gerekmektedir.

Uygulamaya ilişkin olarak Sosyal Güvenlik Kurumunca yayımlanan 20.06.2018 tarih ve 2018/20 sayılı Genelge'nin "İhale Makamlarınca Destekten Yararlanan İşverenlerin Hakedişlerinden Yapılacak Kesintilere İlişkin Usul ve Esaslar" başlıklı 6.4. maddesinde; asgari ücret desteğine ilişkin olarak daha önce yayımlanan Genelgelerde hakedişten kesilen tutarların veya emanete alınan tutarların, Sosyal Güvenlik Kurumunun "İdarelerce e-borç sorgulama" ekranından görülebileceği belirtilmiştir. Ayrıca, söz konusu destek tutarının, kesinleşmesinden sonra genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere illerde muhasebe müdürlüklerinin, ilçelerde ise mal müdürlüklerinin banka hesaplarına aktarılması gerektiği düzenlenmiştir.

Asgari Ücret Destek Primi uygulaması, 5510 sayılı Kanun'a eklenen geçici maddeler ile 2019-2023 yıllarında da devam etmiştir. 5510 sayılı Kanun'un Geçici 78'inci maddesine dayanarak 2019 yılında Sosyal Güvenlik Kurumunca 2019/8 sayılı Genelge, Geçici 80'inci maddesine dayanarak 2020 yılında 2020/10 sayılı Genelge, Geçici 85'inci maddesine dayanarak 2021 yılında 2021/28 sayılı Genelge, Geçici 88'inci maddesine dayanarak 2022 yılında 2022/19 sayılı Genelge ve Geçici 96'ncı maddeye dayanarak 2023 yılında 2023/25 sayılı Genelge çıkarılmıştır.

Söz konusu Genelgelerde desteğin genel bütçeye gönderileceğine dair bir ifade bulunmamasıyla birlikte, "Tereddüt Edilen Hususlarla İlgili Başvuru Yapılması Gereken Kurum"

başlıklı 8.5'inci maddesinde; ihale makamlarının destek tutarına ilişkin hakedişlerden yaptıkları kesintilerin İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılıp aktarılmayacağı, aktarılacaksa her ay mı yoksa yılsonunda mı İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılacağı gibi hususlardaki sorularına ilişkin başvuru merciinin Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü olduğu ifade edilerek belirtilen hususlarda ilgili kuruma müracaat edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Konuya ilişkin İŞKUR İstihdam Hizmetleri Dairesi Başkanlığının 14.09.2020 tarih ve 300- E.00006539258 sayılı yazısında; Asgari Ücret Desteğine ilişkin SGK tarafından yayımlanan ilgili Genelgeler uyarınca ihale makamlarınca destek tutarlarına yönelik hakedişlerden yapılan kesintilerin her ay İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılması gerektiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında 2023 yılında 278.933,22 TL asgari ücret destek priminin işverenlerin hakedişlerinden kesilerek 600 Gelirler Hesabına kaydedildiği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, 2023 yılına ilişkin olarak kesilen 278.933,22 TL destek tutarının İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılmak üzere Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğüne gönderilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alındığı Sıraya Göre Ödenmemesi

Bütçe Emanetleri Hesabından yapılan ödemelerin, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre yapılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar" başlıklı 34'üncü maddesinde; kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderlerin, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödeneceği, ancak sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinin altıncı fıkrasında ise; muhasebe yetkililerinin, 34'üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumlu oldukları ifade edilmiştir.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 320-Bütçe Emanetleri Hesabının niteliğini ve hesaba ilişkin işlemleri düzenleyen 248 ve 249'uncu maddelerinde bu hesabın, mali yıl içerisinde veya sonunda ödeme emri belgesine bağlandığı halde, nakit yetersizliği veya diğer sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlenmesi için kullanılacağı ve yapılacak ödemelerde söz konusu tutarların muhasebe kayıtlarına alınma sırasının gözetileceği hüküm altına alınmıştır.

Mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, Belediyenin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde, emanet hesaplarına alınan tutarların mevzuatında belirtilen ödemelere öncelik vermek şartıyla muhasebe kaydına alınma sırasına göre ödenmesi gerekmektedir. Bununla birlikte emanet hesaplarda izlenen söz konusu tutarların kayda alınma sırasına göre ödenmesinde muhasebe yetkilisinin sorumluluğu bulunmaktadır.

320-Bütçe Emanetleri Hesabının ayrıntısının incelenmesi neticesinde, İdare tarafından söz konusu hesaptan yapılan ödemelerin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre yapılmadığı görülmüştür.

Sonuç olarak, 320-Bütçe Emanetleri Hesabından yapılan ödemelerin mevzuatına uygun şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: İmar Planında Park Alanı Olarak Görünen Yerlerde İmar Mevzuatına Aykırı Yapılaşma Olması

İmar planında park alanı olarak görünen yerlere imar mevzuatına göre yapılamayacak nitelikte yapıların yapıldığı ve bu yapıların üçüncü kişiler tarafından kullanıldığı görülmüştür.

03.07.2017 tarih ve 30113 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin "Parsel kullanım fonksiyonlarına göre yapılaşma koşulları" başlıklı 19'uncu maddesinin (c) fıkrasında;

"Park alanları: Bu alanlarda encümen kararıyla;

1) Açık havuz/süs havuzu, açık spor ve oyun alanı, genel tuvalet, pergola, kameriye

2) 1000 m² ve üzeri parklarda ahşap veya hafif yapı malzemelerinden yapılmak, kat adedi 1'i, yüksekliği 4.50 metreyi ve açık alanları dâhil taban alanları toplamda %3'ü, her birinin alanı 15 m²'yi geçmemek kaydıyla çay bahçesi, büfe, muhtarlık, güvenlik parkın ihtiyacı

için gerekli olan asgari ölçülerdeki trafo, parkın işlevini bozmayacak şekilde beton veya betonarme temel içermeyen spor aletleri,

3) Tabii veya tesviye edilmiş toprak zemin altında kalmak üzere, ağaçlandırma için TSE standartlarında öngörülen yeterli derinlikte toprak örtüsünün sağlanması, giriş çıkışının parkın giriş çıkışından ayrı olması ve parkın ihtiyacı için Otopark Yönetmeliği ekindeki en az otopark miktarları tablosundaki benzer kullanımlar dikkate alınarak belirlenecek miktarı aşmamak kaydıyla kapalı otopark,

4) 10.000 m² üzerindeki parklarda, açık alanları dâhil taban alanları, (2) numaralı alt bentte belirtilenler de dâhil toplamda %3'ü geçmemek üzere muvakkat yapı ölçülerini aşmayan mescit,

5) 5000 m² ve üzeri parklarda parkın işlevini bozmayacak şekilde açık alanları dâhil taban alanları (2) numaralı alt bentte belirtilenlerle birlikte toplamda %3'ü geçmemek, muvakkat yapı ölçülerini aşmamak ve tek binada olmak kaydıyla trafik güvenliği alınarak kamuya ait 112 acil ambulans istasyonu ile aile sağlığı merkezi, beton veya betonarme temel içermeyen, ilgili Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara uygun yürüyüş ve koşu parkuru,

6) 2500 m² üzeri parklarda parkın işlevini bozmayacak şekilde, açık alanları dâhil taban alanları (2) numaralı alt bentte belirtilenlerle birlikte toplamda % 3'ü geçmemek, muvakkat yapı ölçülerini aşmamak kaydıyla kamuya ait aile sağlığı merkezi,

yapılabilir. denilmiştir.

“Kamu alanlarında yapılacak yapılarda ruhsat” başlıklı 56'ncı maddesinin 2'nci maddesinde;

“Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak veya yaptırılacak yapılar; uygulama imar planlarında o maksada tahsis edilmiş ve mülkiyeti belgelenmiş olmak kaydıyla ilgili idarelerden avan projelere göre yapı ruhsatı alınarak inşa edilir.” hükümlerine yer verilmiştir.

2017 yılında Resmi Gazete'de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği hükümlerinde; parklar 1000, 2500, 5000, 10000m² ve üzeri olarak sınıflandırılmış buralarda belediye encümen kararı ile kat adedi 1, yükseklik 4.5 m, taban alanı 15m² yi toplamda park alanının % 3'ünü geçmeyecek şekilde ahşap veya hafif malzemeden olmak kaydıyla çay bahçesi, büfe, muhtarlık, güvenlik kulübesi yapılabileceği ifade edilmiş bunların yanı sıra 10.000m² yi aşan parklarda bahsi geçen yapılara ilaveten mescit, 5.000m² yi aşan yerlerde aile

sağlık merkezi, 112 acil istasyonu, beton veya betonarme temel içermeyen koşu veya yürüyüş parkuru yapılabileceği de belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Aksu Belediyesi ilçe sınırları içerisinde bulunan park alanlarında Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nde belirtilen yapılar içerisinde yer almayan çok sayıda ticari dükkan ile taksi duraklarının yapıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca oteller tarafından "park alanlarında" sadece müşterilerinin kullanımına açık olacak şekilde spor sahalarının yapıldığı, çevrelerinin istinat duvarları ile kapatılarak kullanımlarına dahil edildiği görülmüştür.

Sonuç olarak, park alanları mahalli halkın faydalandığı yerler olup yapılaşmanın asgari düzeyde olması gerektiğinden parklar, piknik ve rekreasyon alanları üzerindeki yapıların Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'ne uygun hale getirilmesi ve vatandaşın kullanımının kısıtlanmaması gerekmektedir.

BULGU 4: İmar Planında Park Alanı Olarak Görünen Yerlerin Protokol ile İhalesiz Spor Kulübüne Tahsis Edilmesi ve Tahsis Yapılan Yerlerin Spor Kulübüne Üçüncü Kişilere Kiraya Verilerek Ticari Ünitelerin Yapılması

İmar Planında park alanı olarak görünen yerlerin protokol yapılmak suretiyle ihalesiz bir şekilde Spor Kulübüne tahsis edildiği, spor kulübünün de söz konusu alanları üçüncü kişilere kiraya vererek çok sayıda ticari dükkan yapıldığı görülmüştür.

A-) İmar Planında Park Alanı Olan Yerlerin Protokol ile İhalesiz Spor Kulübüne Tahsis Edilmesi

İmar planında park alanı olarak görünen yerlerin Spor Kulübüne protokol ile ihalesiz kullandırıldığı görülmüştür.

Belediye encümenin 25.10.2021 tarih ve 118 sayılı, 19.04.2023 tarih ve 127 sayılı, 31.05.2023 tarih ve 149 sayılı, 31.05.2023 tarih ve 151 sayılı, 08.06.2023 tarih ve 163 sayılı, 12.07.2023 tarih ve 194 sayılı, 12.07.2023 tarih ve 195 sayılı, 12.07.2023 tarih ve 196 sayılı, 12.07.2023 tarih ve 197 sayılı, 12.07.2023 tarih ve 198 sayılı, 12.07.2023 tarih ve 199 sayılı, 12.07.2023 tarih ve 200 sayılı, 16.08.2023 tarih ve 235 sayılı Kararları belediye park alanlarında park ve peyzaj amaçlı, proje hazırlanması, vaziyet planı çizilmesi ve uygulanması, yine bu alanlar üzerine plan, plan notları ve imar mevzuatına uygun olarak demonte malzemenen sökülür takılır mahiyette olmak koşuluyla yapı veya yapılar yapılması / yaptırılması kullanılması işletilmesi, söz konusu yapıların üçüncü kişilere kiralanması veya işletme

haklarının verilmesine ve bu işlemler karşılığında belediyeye işgaliye bedeli ödenmesi koşuluyla bu iş ve işlemlerden kamu yararı gözetilerek Spor Kulübüne gelir elde edilmesinin sağlanması amacıyla spor kulübüne tahsis edilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; "*Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür.*" denilmiştir.

03.07.2017 tarih ve 30113 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin "Parsel kullanım fonksiyonlarına göre yapılaşma koşulları" başlıklı 19'uncu maddesinin (c) fıkrasında park alanları içerisinde yapılabilecek yapılar sayılmıştır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, Belediyenin imar planında park olarak görünen yerleri, park alanı içerisinde yapılabilecek yapılarla sınırlı olmak üzere üçüncü kişilere 2886 sayılı Devlet İhale Kanun'da yazılı hükümlere göre kiraya verebilir veya gayri ayni hak tesis edebilir.

Yapılan incelemede, Belediyenin imar planında park olarak görünen yerleri herhangi bir ihale olmaksızın encümen kararına istinaden yapılan protokol ile Spor Kulübüne tahsis ettiği tespit edilmiştir. Park alanlarındaki yapılabilecek nitelikteki yapılar için 2886 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem tesis edilmesi gerekmektedir. Park alanlarının ihalesiz, protokol ile spor kulübüne tahsis edilmesi mevzuata aykırıdır.

Sonuç olarak, imar planında park alanı olarak görünen yerlerin ihalesiz olarak spor kulübüne protokol ile verilmemesi ve yapılmış olarak protokollerin iptalinin sağlanması gerekmektedir.

B-) Spor Kulübüne Tahsis Edilen Park Alanlarının Üçüncü Kişilere Kiraya Verilmesi ve Ticari Dükkanlar Yapılması

Spor Kulübüne protokol ile ihalesiz olarak tahsis edilen ve imar planında park alanı olarak görünen yerlerin, Spor Kulübü tarafından üçüncü kişilere kiraya verildiği ve üçüncü kişiler tarafından da mevzuata aykırı olarak birçok ticari ünite yapıldığı görülmüştür.

İmar Kanunu'nun "İdari müeyyideler" başlıklı 42'nci maddesinde; "*Bu maddede belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde ilgili idare encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk*

için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyideler uygulanır. Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere ve imar mevzuatına aykırı olarak yapılan ya da 27 nci madde kapsamında ruhsat alınmadan yapılabilen yapılardan aynı maddede belirtilen koşullar sağlanmadan yapılanların sahibine, yapı müteahhidine ve aykırılığı altı iş günü içinde idareye bildirmeyen ilgili fenni mesullere, yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre, bin Türk lirasından az olmamak üzere, aşağıdaki şekilde hesaplanan idari para cezaları uygulanır:” denilmiş maddenin devamında müeyyideler sayılmak suretiyle belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuata göre ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere ve imar mevzuatına aykırı olarak yapılan yapılar için belediye encümenince sorumlular hakkında idari para cezası tatbik edilmesi gerekmektedir.

Aynı Kanun’un “Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar” başlıklı 32’nci maddesinde, ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti yapılarak yapının mühürlenerek inşaatın derhal durdurulacağı, durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılacağı, tebligatın bir nüshasının muhtara bırakılacağı, bir nüshasının da Çevre, İklim ve Şehircilik İl Müdürlüğüne gönderileceği, bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibinin, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak mührün kaldırılmasını isteyeceği, aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mührün kaldırılarak inşaatın devamına izin verileceği, aksi durumda ruhsatın iptal edileceği, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan binaların, belediye encümeni kararını müteakip belediye tarafından yıktırılacağı ve masrafının yapı sahibinden tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır.

03.07.2017 tarih ve 30113 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği’nin “Parsel kullanım fonksiyonlarına göre yapılaşma koşulları” başlıklı 19’uncu maddesinin “c” fıkrasında;

“Park alanları: Bu alanlarda encümen kararıyla;

1) Açık havuz/süs havuzu, açık spor ve oyun alanı, genel tuvalet, pergola, kameriye

2) 1000 m2 ve üzeri parklarda ahşap veya hafif yapı malzemelerinden yapılmak, kat adedi 1’i, yüksekliği 4.50 metreyi ve açık alanları dâhil taban alanları toplamda %3’ü, her

birinin alanı 15 m²'yi geçmemek kaydıyla çay bahçesi, büfe, muhtarlık, güvenlik parkın ihtiyacı için gerekli olan asgari ölçülerdeki trafo, parkın işlevini bozmayacak şekilde beton veya betonarme temel içermeyen spor aletleri,

3) Tabii veya tesviye edilmiş toprak zemin altında kalmak üzere, ağaçlandırma için TSE standartlarında öngörülen yeterli derinlikte toprak örtüsünün sağlanması, giriş çıkışının parkın giriş çıkışından ayrı olması ve parkın ihtiyacı için Otopark Yönetmeliği ekindeki en az otopark miktarları tablosundaki benzer kullanımlar dikkate alınarak belirlenecek miktarı aşmamak kaydıyla kapalı otopark,

4) 10.000 m² üzerindeki parklarda, açık alanları dâhil taban alanları, (2) numaralı alt bentte belirtilenler de dâhil toplamda %3'ü geçmemek üzere muvakkat yapı ölçülerini aşmayan mescit,

5) 5000 m² ve üzeri parklarda parkın işlevini bozmayacak şekilde açık alanları dâhil taban alanları (2) numaralı alt bentte belirtilenlerle birlikte toplamda %3'ü geçmemek, muvakkat yapı ölçülerini aşmamak ve tek binada olmak kaydıyla trafik güvenliği alınarak kamuya ait 112 acil ambulans istasyonu ile aile sağlığı merkezi, beton veya betonarme temel içermeyen, ilgili Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara uygun yürüyüş ve koşu parkuru,

6) 2500 m² üzeri parklarda parkın işlevini bozmayacak şekilde, açık alanları dâhil taban alanları (2) numaralı alt bentte belirtilenlerle birlikte toplamda % 3'ü geçmemek, muvakkat yapı ölçülerini aşmamak kaydıyla kamuya ait aile sağlığı merkezi,

yapılabilir.

ç) Piknik ve eğlence (rekreasyon) alanları: Bu alanlarda encümen kararıyla;

1) Bodrum katlar dâhil yapı inşaat alanı toplamda %5'i, her biri için muvakkat yapı ölçülerini aşmayan çok amaçlı salon, mescit, lokanta, kahvehane, çay bahçesi, büfe,

2) Açık otopark ile tabii veya tesviye edilmiş toprak zemin altında kalmak üzere, ağaçlandırma için TSE standartlarında öngörülen yeterli derinlikte toprak örtüsünün sağlanması ve rekreasyon alanı ihtiyacı için Otopark Yönetmeliği ekindeki en az otopark miktarları tablosu dikkate alınarak belirlenecek miktarı aşmamak kaydıyla kapalı otopark,

3) Toplam kullanım alanı, rekreasyon alanının %5'ini geçmemek üzere güreş, tenis, yüzme, mini golf, otokros, gokart ve benzeri spor alanları ve çocuk oyun parkları,

4) Tuvalet, çeşme, pergola, kameriye, mangal, piknik masası,

5) Alanın işlevini bozmayacak şekilde beton veya betonarme temel içermeyen spor aletleri ile ilgili Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara uygun yürüyüş ve koşu parkuru, yer alabilir.” denilmiştir.

Planlı Alanlar İmar Yönetmelik hükümlerinde; parklar 1000, 2500, 5000, 10000m² ve üzeri olarak sınıflandırılmış buralarda belediye encümen kararı ile kat adedi 1, yükseklik 4.5 m, taban alanı 15m² yi toplamda park alanının % 3’ünü geçmeyecek şekilde ahşap veya hafif malzemeden olmak kaydıyla çay bahçesi, büfe, muhtarlık, güvenlik kulübesi yapılabileceği ifade edilmiş bunların yanı sıra 10.000m² yi aşan parklarda bahsi geçen yapılara ilaveten mescit, 5.000m² yi aşan yerlerde aile sağlık merkezi, 112 acil istasyonu, beton veya betonarme temel içermeyen koşu veya yürüyüş parkuru yapılabileceği de belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Spor Kulübüne protokol ile kullanılan park alanları üçüncü kişilere kiralanmıştır. Üçüncü kişiler tarafından söz konusu park alanlarında imar mevzuatına göre yapılabilmesi mümkün olmayan ticari dükkanlar yapılmıştır. Mahallinde yapılan fiili fiziki tespitlerde, Lara Turizm Yolu üzerinde bulunan birçok ticari dükkan (ayakkabıcı, çantacı, hediyelik eşya vb.) yapılmıştır. Söz konusu alanlar ancak mevzuatta sayılan sınırlı yapıların yapılabileceği park alanlarıdır. Bu alanlara yapılamayacak nitelikteki ticari dükkanlara İmar Kanunu’nun 42’nci maddesi çerçevesinde idari para cezası uygulanması, yine aynı Kanun’un 32’nci maddesi kapsamında yıkım kararı alınması ve alınan yıkım kararlarının uygulanması gerekmektedir. Ancak alınan yıkım kararları belediyece uygulanmamakta ve üçüncü kişiler tarafından kullanılmaya devam edilmektedir.

Sonuç olarak, imar planında park alanı olarak görünen yerlere, ticari dükkanların yaptırılmaması ve ticari ünite yapıldığının tespiti halinde de imar mevzuatı kapsamının yıkımının gerçekleştirilerek üçüncü kişilere haksız menfaat sağlanmaması gerekmektedir.

BULGU 5: İmar Planında “Park Alanı” Olarak Görünen Yerin İhalesiz Olarak Üçüncü Kişilere Protokol ile Kullanılması ve Protokole İlişkin Aykırılıkların Olması

Kemerağzı Mahallesi 13392 adanın batısında bulunan (Aramis Bazar) ve imar planında “park alanı” olarak görünen yerin ihalesiz olarak üçüncü kişiye protokol ile verildiği ve protokol kapsamında da yapılan yapıların hem imar mevzuatına hem de protokole aykırı olarak yapıldığı görülmüştür.

Üçüncü bir kişinin 01.02.2021 tarihinde Aksu Belediye Başkanlığına vermiş olduğu dilekçe ile Kemerağzı mahallesi 13392 adanın batısında bulunan ve imar planında “park alanı” olarak görünen yerde park imalatlarının yapılması için gerekli izinlerin verilmesi hususunda başvuruda bulunmuştur. Dilekçeye istinaden 02.02.2021 tarihinde üçüncü kişi ile protokol imzalanmıştır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun “Kapsam” başlıklı 1'inci maddesinde;

“Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür” denilmiştir.

Buna göre, İdarenin gelir getirici nitelikte olan taşınmazlarının kiralanması veya mülkiyetin gayri ayni hak tesisi işlerinin 2886 sayılı Kanun'a göre gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Protokolün “Konusu ve kapsam” başlıklı 2'nci maddesinde;

“Bu protokolün konusu; Antalya İli, Aksu ilçesi, Kemerağzı mahallesi, 13392 adanın batısında kalan (ek 1 imar planına göre) park (8717.25 m2) alanında hayırsever, ... tarafından yaptırılan / yaptırılacak olan, proje gereğince, park, peyzaj ve çevre düzenlemesine ait tüm imalatların yapılarak (5393 sayılı Belediye Kanununun hükümlerine istinaden) Aksu Belediyesine teslim edilmesi ve sonrasında bu alanın temizlenmesi, sulanması, aydınlatılması, ilaçlanması, ağaç ve bitkilerinin bakımı, bu konularda tüm ihtiyaçların karşılanması ile protokol konusu park alanının bakım sorumluluğunun ... tarafından üstlenilmesi ile ilgili koşulların belirlenmesidir.”

“Gerekçe” başlıklı 3'üncü maddesinde;

“5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38. maddesi hükümleri gereğince hibe ve bağış kabul edilmesi ve Planlı alanlar tip imar yönetmeliğinin 7. Maddesi (değişik 14. Maddesinin) (ab) parklar fıkrasında; bu alanlarda havuz, açık spor ve oyun alanı, otopark, umumî hela, 1 kat ve h:4.50 metreyi ve taban alanda toplam 0.03ü geçmemek, sökölüp takılabilir malzemenen yapılmak kaydıyla açık çay bahçesi, büfe, pergola, kameriye, muhtarlık binası, güvenlik kulübesi, sporcu soyunma kabinleri, taksidurağı, trafo gibi tesislerin / yapıların yapılabileceği şeklinde bulunan hükümlerdir.

b-) 5393 sayılı Belediye Kanununun 15. Maddesi (i) fıkrası hükümleri gereğince, imar planında park alanı olarak tahsisli bulunan protokol konusu park alanı içerisinde, projesine göre yapılmış ve/veya yapılacak olan bütün imalatlar Belediyece kabul edilerek, bu alanın ... , tarafından kullanma koşulları ile birlikte, bakım sorumluluğunun tevdi edilmesidir.” denilmiştir.

Protokole göre hayırsever olarak adlandırılan üçüncü kişi İdareye sunmuş olduğu proje kapsamında söz konusu alanın park, peyzaj ve çevre düzenlemesine ait işlerini tamamlayacak, karşılığında Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği’ne göre yapılabilecek yapıları yaparak işletecektir. İmar planında “park alanı” olarak görünen yerin ihalesiz olarak dilekçeye istinaden üçüncü kişiye protokol ile kullandırılması mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir. Söz konusu alanlar için ihale mevzuatı hükümleri çerçevesinde işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

Ayrıca Protokolün “Gerekçe” başlıklı 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde;

“5393 sayılı Belediye Kanununun 38’inci maddesi hükümleri gereğince hibe ve bağış kabul edilmesi ve Planlı alanlar tip imar yönetmeliğinin 7. Maddesi (değişik 14. Maddesinin) (ab) parklar fıkrasında; bu alanlarda havuz, açık spor ve oyun alanı, otopark, umumî hela, 1 kat ve h:4.50 metreyi ve taban alanda toplam 0.03’ü geçmemek, sökülüp takılabilir malzemenen yapılmak kaydıyla açık çay bahçesi, büfe, pergola, kameriye, muhtarlık binası, güvenlik kulübesi, sporcu soyunma kabinleri, taksi durağı, trafo gibi tesislerin / yapıların yapılabileceği” belirtilmiş “hayırseverin yükümlülükleri” başlıklı 6’ncı maddesinde “Hayırsever park alanı içerisinde; yapılacak (işleteceği) büfe ve kafeterya dışında hiçbir şekilde ticari amaçlı olarak faaliyette bulunamaz” denilmiştir.

Protokole gerekçe olarak 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Belediye başkanının görev ve yetkileri” başlıklı 38’inci maddesi gerekçe gösterilerek belediye başkanının “şartsız bağış ve yardımları kabul etmek” yetkisine istinaden protokol yapılmış ve protokolün tarafı “hayırsever” olarak adlandırılmıştır. Ancak protokolde, ilgili firmanın söz konusu proje kapsamında park alanına yapacağı imalatlar karşılığında aynı yerde çay bahçesi, büfe, kafeterya gibi yapılar yaparak işletileceği belirtilmiştir. Bir menfaat karşılığında belediyeye imalat yapan firmanın hayırsever olamayacağı, bu durumda da şartsız bağış ve yardımdan bahsetmek mümkün görünmemektedir. Diğer bir ifadeyle, Protokolde hayırsever olarak adlandırılan firmanın yapacağı park, peyzaj ve çevre düzenlemesine ait işler karşılığında alanda yapacağı üniteleri işletme hakkına sahip olmaktadır.

22.11.2023 tarihinde mahallinde yapılan fiili-fiziki tespitlerde, imar planında “park alanı” olarak görünen söz konusu yerde protokole yapılabileceği belirtilen “*sökülüp takılabilir malzemedен yapılmak kaydıyla açık çay bahçesi, büfe*” gibi yapıların yerine 14 adet ticari dükkanın yapıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca park alanı imalatlarının da protokol ekinde yer alan projeye uygun olarak yapılmadığı görülmüştür. Yapılan protokol ihale mevzuatına aykırı olduğu gibi, protokol kapsamında yüklenicinin “*büfe ve kafeterya dışında hiçbir şekilde ticari amaçlı olarak faaliyette bulunamaz*” ibaresine rağmen 14 adet ticari dükkan (eczane, kuaför, market vb.) yapılmıştır. Ticari dükkanların Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği’nde belirtilen “park alanı” içerisinde yapılabilecek yapılar olmadığı açıktır.

Park alanında yapılan imar mevzuatına aykırı yapılar belediyece de tespit edilmiş olup kaçak yapı tespit tutanağı ve yapı tatil zaptı düzenlenerek tutanak altına alınmış ve 05.10.2022 tarih ve 204 sayılı Encümen Karar ile idari para cezası uygulanmıştır. 28.11.2022 tarihinde belediyenin yerinde yaptığı kontrolde yapıların yıkılmadığı ve yapının ruhsatlandırılmayacağı göz önünde bulundurularak yıkım kararı alınmıştır. Ancak alınan yıkım kararları belediyece uygulanmamakta ve üçüncü kişiler tarafından kullanılmaya devam edilmektedir. Nitekim protokol kapsamındaki aykırılıklar Belediyece tespit edilip İmar Kanunu kapsamında işlem yapılmasına rağmen protokol feshedilmemiştir.

Sonuç olarak, imar planında park alanı olarak görünen yerde yapılmış olan ticari ünitelerin yıkılarak imar mevzuatına uygun hale getirilmesi ve mevzuata uygun olmayan protokolün feshinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Güzelyurt Şehir Ormanı Şehit Kıdemli Başçavuş Ömer Halis Demir Mesire Alanı Yapımı İşinde Sözleşmede Belirlenen Yükümlülüklerin Yüklenici Tarafından Yerine Getirilmemesi

Güzelyurt Şehir Ormanı Şehit Kıdemli Başçavuş Ömer Halis Demir Mesire Alanı işletme hakkının kiraya verilmesi işinde yüklenicinin Belediyeye yer tesliminden itibaren 6 ay içerisinde teslim etmesi gereken üniteleri süresinde tamamlamadığı görülmüştür.

İşin sözleşmesinin “Sözleşmenin ekleri” başlıklı 7’nci maddesinde; “*İhale dokümanı, sözleşmenin eki ve ayrılmaz parçası olup, idareyi ve işletmeciyi bağlar...*”

“İşletmecinin sözleşmenin bozulmasına neden olması ve sözleşmenin feshi” başlıklı 14’üncü maddesi;

“İşletmecinin fesih talebinde bulunması, kira dönemi sona ermeden faaliyetini durdurması, kiralanana amacı dışında kullanması, taahhüdünü sözleşme ve ekleri hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi (işyerini teslim almaya veya teslim etmeye yanaşmaması, sözleşmenin izinsiz devri gibi sözleşmeye aykırı davranışlar)... hallerinde ve idarenin sebebi açıkça yazılmak suretiyle en az 10 gün süreli noter ihtarnamesine rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, tekrar hüküm almaya ve protesto çekmeye gerek kalmaksızın sözleşme idarece feshedilerek, kesin teminatı gelir kaydedilir ve cari yıl kira bedeli tazminat olarak tahsil olunur.” şeklindedir.

Sözleşme eki teknik şartnamenin “Proje süresi ve iş-zaman programı” başlıklı 14’üncü maddesinde ise;

“İhale konusu iş kapsamında olup da teknik şartnamede ayrıntıları belirtilen imalatların yapım, bakım, onarım ve işletme giderlerinin tamamı Yükleniciye ait olup, İdareye karşı herhangi bir iddia ileri süremeyeceği gibi alacak talebin de de bulunamayacaktır. Yüklenici; ilgili kurum ve yetkili İdarelerden izin- olur / muvafakat almak şartıyla vaziyet planında ve projelerde değişiklik yapabilir. Yüklenici öncelikle İdarenin onaylı proje alanı içinde, ekli vaziyet planında koordinatları belirtilen alan içinde bulunan 1 adet kır lokantası, 1 adet büfe, 2 adet yöresel ürünler satış ünitesi, 2 adet mini futbol sahası, 1 adet tenis sahası, 2 adet spor tesisi destek binası, 5 adet kültür evi, 3 adet depo, 1 adet idari bina, 12 adet kamerye başta olmak üzere piknik - mesire alanına ait imatlatlarını en geç 6 (Altı) ay içinde yaparak idareye teslim edecektir. Öncelikli olarak imatlatları yapılacak bu alandaki ünitelerin işletilmesi, bakım onarımı vb. hususlar sözleşme süresince Aksu Belediyesine bırakılacaktır.

Yüklenici bu alan üzerinde yapılacak olan işletmelerden veya Belediyeden imalat ve işletme hususlarında herhangi bir bedel talep etmeyecektir. Bu alan üzerine yapılmış olan işletmelerin teslim alınmasından sonra bütün içicime giderleri ve masrafları Belediye tarafından karşılanacaktır. Yüklenici; İdareye. Kroki üzerinde gösterilen ve öncelikli olarak imatlatları yapılacak 57060 metre karelik alanın içinde belirtilen imatlatları bitirerek, en geç 6 (Altı) ay içinde teslim edecektir. Bu alan dışında kalan imatlatların yapılması konusunda, yüklenici kendi iş programına göre sözleşmenin toplam süresi içerisinde hareket edecektir. Mücbir sebepler veya idareden, diğer kamu kuramlarından, hukuksal sebeplerden dolayı işi süresi içinde bitirip teslim edememesi halinde, İdare Yüklenicinin talebi doğrultusunda bu nedenlerden kaynaklanan kaybedilen süre kadar ek süre verebilir. İdare; iş yapılmaz ise bu

süre bitiminde hiçbir koşul göstermeksizin hiç bir bedel ödmeden Sözleşmeyi tek taraflı fesih edebilir.” denilmiştir.

Buna göre yüklenici tarafından krokide gösterilen ve öncelikli olarak yapılacak imalatların yer teslim tarihinde itibaren 6 ay içinde teslim edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, işletme hakkının kiraya verilmesi işinin sözleşmesi 06.05.2022 tarihinde imzalanmış ve 24.05.2022 tarihinde yer teslimi yapılarak işe başlanmıştır. İşte yapılan proje değişikliği nedeniyle süre uzatımı verilmiş ve İdarenin 11.04.2023 tarihli yazısı ile 6 aylık sürenin başladığı yükleniciye bildirilmiştir. Verilen süre ile birlikte öncelikli olarak yapılacak imalatların 11.10.2023 tarihine kadar tamamlanmış olması gerekmektedir. Ancak 22.11.2023 tarihinde mahallinde yapılan fiili-fiziki tespitte belediyeye teslim edilecek ünitelerin henüz tamamlanmadığı görülmüştür.

Sonuç olarak, Belediyeye öncelikli olarak teslim edilecek ünitelerin bitirilmesi için yükleniciye gerekli uyarıların yapılması, aksi taktirde sözleşme hükümlerinin uygulanması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 7: Kültür ve Turizm Bakanlığının İmar Mevzuatına Aykırı Yapılaşma Olduğuna İlişkin Yazısına İstinaden Belediyece İşlem Tesis Edilmemesi

Kültür ve Turizm Bakanlığının yapmış olduğu denetim sonucunda Kemerağzı Mahallesi 12687 ada 5 parselde bulunan otelinin çatı katında imar mevzuatına aykırı olarak 44 adet oda oluşturulduğu bildirilmesine rağmen belediyece işlem tesis edilmediği görülmüştür.

İmar Kanunu'nun “İdari müeyyideler” başlıklı 42’nci maddesinde; *“Bu maddede belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde ilgili idare encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyideler uygulanır. Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere ve imar mevzuatına aykırı olarak yapılan ya da 27 nci madde kapsamında ruhsat alınmadan yapılabilen yapılardan aynı maddede belirtilen koşullar sağlanmadan yapılanların sahibine, yapı müteahhidine ve aykırılığı altı iş günü içinde idareye bildirmeyen ilgili fenni mesullere, yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre, bin Türk lirasından az olmamak üzere, aşağıdaki şekilde hesaplanan idari para cezaları uygulanır:”* denilmiş maddenin devamında müeyyideler sayılmak suretiyle belirtilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar" başlıklı 32'nci maddesinde, ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti yapılarak yapının mühürlenerek inşaatın derhal durdurulacağı, durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılacağı, tebligatın bir nüshasının muhtara bırakılacağı, bir nüshasının da Çevre, İklim ve Şehircilik İl Müdürlüğüne gönderileceği, bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibinin, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak mührün kaldırılmasını isteyeceği, aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mührün kaldırılarak inşaatın devamına izin verileceği, aksi durumda ruhsatın iptal edileceği, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan binaların, belediye encümeni kararını müteakip belediye tarafından yıktırılacağı ve masrafının yapı sahibinden tahsil edileceği, yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilmediğinin veya ruhsat alınmadığının ilgili idaresince tespit edilmesine rağmen iki ay içinde hakkında yıkım kararı alınmayan yapılar ile hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen altı ay içinde ilgili idaresince yıkılmayan yapıların, yıkım maliyetleri döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanmak üzere Bakanlıkça yıkılabileceği veya yıktırılabilceği, bu durumda yıkım maliyetlerinin %100 fazlası ile ilgili idareden tahsil edileceği, ilgili idarenin ödememesi durumunda 5779 sayılı Kanun gereğince aktarılan paylarından kesilerek tahsil olunacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre, proje ve eklerine aykırı yapı tespit edildiğinde önce idari para cezası uygulanmalı, aykırılık 30 gün içinde giderilmediği takdirde yıkım kararı alınmalıdır.

Kültür ve Turizm Bakanlığının 06.11.2023 tarih ve E-71490862-324 sayılı yazısı ile 09.09.2023 tarihinde 5 yıldızlı otel turizm işletmesi belgesi ile faaliyette bulunan tesiste denetim yapıldığı, yapılan denetimde tesisin çatı katında yapılan düzenlemelerle ince inşaat-tefriş ve dekorasyon işleri tamamlanmamış 44 adet oda olduğu tespit edilerek Belediyeye bildirilmiştir.

Mahallinde yapılan fiili-fiziki incelemede de, söz konusu otelin çatı katında projeye aykırı olarak odaların mevcudiyetini koruduğu, ince inşaat işlerinin tamamlandığı tespit edilmiştir. Nitekim söz konusu tespit Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından da yapıp gerekli işlemlerin yapılması için Belediyeye bildirilmesine rağmen herhangi bir işlem tesis edilmemiştir.

Sonuç olarak, otelin projeye aykırı olarak çatı katına yapmış olduğu ilave odalar için İmar Kanunu çerçevesinde işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Yıkım Kararı Alınan Yapılarla İlgili Olarak Gerekli Hukuki Sürecin İşletilmemesi

Kaçak veya ruhsat ve eklerine uygun olmaması nedeniyle Belediye Encümeni tarafından verilen yapı yıkım kararlarının yerine getirilmediği görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar" başlıklı 32'nci maddesinde;

"Bu Kanun hükümlerine göre; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce (...) (3) tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur. Yapının imar mevzuatına aykırı olduğuna dair bilgi, tapu kayıtlarının beyanlar hanesine kaydedilmek üzere ilgili idaresince tapu dairesine en geç yedi gün içinde yazılı olarak bildirilir. Aykırılığın giderildiğine dair ilgili idaresince tapu dairesine bildirim yapılmadan beyanlar hanesindeki kayıt kaldırılamaz.

Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. Bu tebligatın bir nüshası muhtara bırakılır, bir nüshası da Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne gönderilir. Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mühürün kaldırılmasını ister. Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonu anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir.

Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masrafları yapı sahibinden tahsil edilir. Yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilmediğinin veya ruhsat alınmadığının ilgili idaresince tespit edilmesine rağmen iki ay içinde hakkında yıkım kararı alınmayan yapılar ile hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen altı ay içinde ilgili idaresince yıkılmayan yapılar, yıkım maliyetleri döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanmak üzere Bakanlıkça yıkılabilir veya yıktırılabilir. Yıkım maliyetleri %100 fazlası ile ilgili idaresinden tahsil edilir.

Bu şekilde tahsil edilememesi halinde ilgili idarenin 5779 sayılı Kanun gereğince aktarılan paylarından kesilerek tahsil olunur. Tahsil olunan tutarlar, Bakanlığın döner sermaye işletmesi hesabına gelir olarak kaydedilir.

İdare tarafından ruhsata bağlanamayacağı veya aykırılıkların giderilemeyeceği tespit edilen yapıların ruhsatı üçüncü fıkrada düzenlenen bir aylık süre beklenmeden iptal edilir ve mevzuata aykırı imalatlar hakkında beşinci fıkra hükümleri uygulanır.” denilmiştir.

03.07.2017 tarih ve 30113 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği’nin “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinin ilgili fıkrasında;

“Yapı tatil tutanağı: Herhangi bir şekilde ruhsat alınmadan yapıya başlanılarak kaçak inşaat yapıldığı ya da ruhsatlı yapılarda ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapıldığı tespit edildiği takdirde, ilgili idaresince yetkilendirilmiş teknik elemanlarca, yapının o andaki durumu ile birlikte aykırılıkları resim, kroki ve yazı ile belirtilen ve inşai faaliyete devam edilemeyeceğini gösteren onaylı belgeyi,” hükmü yer almaktadır.

Söz konusu imar mevzuatı uyarınca yapı tatil tutanağı ile kaçak ya da ruhsat ve eklerine uygun olmadığı tespit edilen yapılar mühürlenerek inşaat durdurulmakta, tatil ya da durdurma zaptının bir nüshasının yerine asılması, bir nüshasının muhtara, bir nüshasının ise Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne gönderilmesi ayrıca tapuda beyanlar hanesine kaydedilmek üzere Tapu İl Müdürlüğüne konunun bir yazı ile bildirilmesi gerekmektedir.

Bir ay içinde sahibi tarafından ruhsata uygun hale getirilmeyen ya da ruhsatlandırılmayan yapılar hakkında 2 ay içinde ilgili idaresine göre encümen ya da il idare kurulu tarafından yıkım kararı verilip 6 ay içinde yıktırılması gerekmektedir. Ayrıca 6 ay içerisinde yıkım kararı verilip yıkılmayan binalar yıkım giderleri ilgili idaresinden karşılamak suretiyle bakanlık tarafından da yıktırılabilir.

Belediye encümeni tarafından İmar Kanunu’na aykırılığı sebebiyle yıkım kararı alınan yapıların incelenmesi neticesinde; 01.01.2013-31.12.2023 tarihleri arasında yıkım kararı alınan toplam 731 adet yapının içerisinde sadece 18 adedinin yıkımının yapıldığı, 45 adedinin ruhsata aykırılıklarının giderildiği, kalan 668 adet yapının ise yıkım kararı alınmasına karşın yıkımının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Söz konusu İmar Kanunu'na aykırı olan ve haklarında Belediye Encümeni tarafından yıkım kararı alınan yapıların, mevzuat gereğince yıkımlarının yapılması için İdarenin gerekli iş ve işlemleri başlatması gerekmektedir.

BULGU 9: Antalya İli Aksu İlçesi Kumköy Sahilinde Kaçak Yapıların Yıkılmaması

Antalya ili Aksu ilçesi Kumköy sahilinde, 2018 yılından beri kalıcı olarak ahşaptan kaçak derme-çatma yapılmış, düzensiz ve kısmen çardak şeklinde yapıların tesis edildiği ve anılan yıldan günümüze değin kaçak yapılaşmalara yönelik birçok yıkım kararı alındığı halde yerinde yapılan incelemelerde herhangi bir yıkımın yapılmadığı görülmüştür.

Antalya ili, Serik ve Aksu ilçelerinde yer alan, Kumköy Mevkii Deniz Kaplumbağaları Üreme Alanı Doğal Sit Alanı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Bakanlık Makamının 04.02.2021 tarihli ve 234360 sayılı Olur'u ile "Doğal Sit-Nitelikli Doğal Koruma Alanı" olarak tescil edilmiştir.

20.03.2021 tarih ve 31429 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 3696 no.lu Cumharbaşkanı kararında "Antalya İli, Serik İlçesi sınırları içerisinde bulunan Kumköy Mevkii Deniz Kaplumbağaları Üreme Alanı Doğal Sit Alanının koruma statüsünün yeniden değerlendirilmesi sonucunda, ekli kroki ile listede sınır ve koordinatları gösterilen alanın kesin korunacak hassas alan olarak tescil ve ilan edilmesine, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 109'uncu maddesi gereğince karar verilmiştir." denilmek suretiyle Antalya İli Aksu Belediyesinin sınırları içerisinde yer alan ve Cumharbaşkanı kararına ekli kroki ile listede sınır ve koordinatları gösterilen alanın kesin korunacak hassas alan olarak tescil ve ilan edildiği anlaşılmaktadır.

Aksu Kaymakamlığı tarafından oluşturulan "Kıyı ve Sahil Şeridi Kullanımı Tespit Komisyonu" tarafından Kumköy mahallesi sahilinde (plajında) yapılan incelemelerde; Söz konusu alanın Caretta Caretta kaplumbağalarının yumurtlama alanı olduğu, korumaya alınarak SİT alanı olarak değerlendirildiği, alanda yaklaşık 700 civarında ahşaptan derme-çatma, düzensiz ve kısmen çardak şeklinde yapıların yapıldığı, yapıların karmaşık bir düzende görüntü kirliliği oluşturduğu tutanak altına alınmıştır.

Öte yandan, 2022 yılında Antalya Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından "Derme-Çatma Yapılmış Villa Tipli Çardak Şeklinde Ahşap Yapılar"ın yıkılmasına yönelik olarak Aksu Belediyesine iki defa yazı yazıldığı bilinmektedir.

Yine, Aksu Kaymakamlığı tarafından 2018 ve 2022 yıllarında Aksu Belediyesine kaçak yapıların yıkım işlemlerinin yapılması gerektiğini bildirmiştir.

Aksu Belediyesi tarafından 2018-2023 yılları arasında sözü edilen “*Derme-Çatma Yapılmış Villa Tipli Çardak Şeklinde Ahşap Yapılar*”ın yıkılmasına yönelik 3194 sayılı İmara Kanunu’nun 32’nci maddesine göre yıkım kararları almış ancak yapıların bir bölümünün sahipleri tarafından kaldırıldığı, bir kısmının sökülmesine başlanmış olduğu, hava muhalefeti, malzemelerin zayi olmaması için yapıların sahipleri tarafından sökülmesi, çardakların sezon boyunca halkın kullanımında olduğu ve halen boşaltılmadığı, insanların çardakları tamamen boşaltmasından sonra ileri bir tarihte yıkılma işleminin uygulanmasının uygun olacağı, bir dernek tarafından çardakların bulunduğu alan üzerinde proje yapıldığı gibi hukuki gerekçelere dayanmayan nedenler ileri sürülerek yıkımlar sürekli biçimde ileri bir tarihe ertelenmiştir.

09.05.1985 tarihli ve 18749 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 3194 sayılı İmar Kanunu’nun “Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar” başlıklı 32’nci maddesinde tapu kaydı olanların yapı ruhsatı almadan mevzuata aykırı yapı yapılması hususlarına yer verilmiştir.

775 sayılı Gecekondu Kanunu’nun 18’inci maddesinde;

“Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra, belediye sınırları içinde veya dışında, belediyelere, Hazineye, özel idarelere, katma bütçeli dairelere ait arazi ve arsalarda veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerde yapılacak, daimi veya geçici bütün izinsiz yapılar, inşa sırasında olsun veya iskan edilmiş bulunsun, hiçbir karar alınmasına lüzum kalmaksızın, belediye veya Devlet zabıtası tarafından derhal yıktırılır.

Yıkım sırasında lüzum hasıl olduğunda, belediyeler ilgili mülkiye amirlerine başvurarak yardım isteyebilirler. Mülkiye amirleri, Devlet zabıtası ve imkanlarından faydalanmak suretiyle, izinsiz yapıların yıkım konusunda yükümlüdürler.

Özel kişilere veya bu maddenin birinci fıkrasında sözü geçenler dışındaki tüzel kişilere ait arazi ve arsalar üzerinde yapılacak izinsiz yapılar hakkında, arsa sahiplerinin yazılı müracaatları üzerine ve mülkiyet durumlarını tevsik etmeleri şartıyla bu madde hükümleri, aksi halde genel hükümler ve 3194 sayılı İmar Kanunu hükümleri uygulanır.”

Denilmekte iken aynı Kanun’un “Ceza hükümleri” başlıklı 37’nci maddesinde ise;

“Bu Kanun hükümlerinden faydalanmak amacıyla yalan beyanda bulunan veya

hakikate aykırı beyanname verenler ile bu Kanunun yayımından sonra belediye sınırları içinde veya dışında belediyelere, Hazineye, özel idarelere veya katma bütçeli dairelere ait arazi ve arsalar üzerinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerde izinsiz yapı yapanlar, yaptırımlar, bu gibi yapıları satanlar, bağışlayanlar, rehin edenler veya diğer şekillerde devredenler ve bilerek devir ve satın alanlar, Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre cezalandırılır.”

Düzenlemesi yer almaktadır.

3194 sayılı İmar Kanunu ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu’nda konu ile ilgili hükümler birlikte değerlendirildiğinde; incelemeye konu olan Kumköy sahillerindeki izinsiz yapılaşmalar; kıyıda ve “kesin korunacak hassas alan olarak tescil ve ilan edilen” alanlardan olup Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerler statüsünde olduğundan İmar Kanunu’nun 32’nci maddesine göre ruhsat gerektirecek bir tapu kaydı olamayacağı dolayısıyla da Gecekondu Kanunu’na göre işlem yapılması gerektiği anlaşılmaktadır.

19.07.2012 tarih ve 28358 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik’in “Kesin korunacak hassas alanların ayırt edici özellikleri” başlıklı 7’nci maddesinde;

“(1) Kesin korunacak hassas alanlar; kaynak değerlerinin korunması için; alan kullanımı ve alana tüm etkilerin sınırlandırıldığı, gerektiğinde insanların bölgeye girişlerinin engellendiği, (Değişik ibare:RG-5/3/2022-31769) bilimsel araştırma, eğitim ya da çevresel izleme amacıyla özel önlemler alınarak korunacak kara, su, deniz alanları olup, (Değişik ibare:RG-16/3/2020-31070) Cumhurbaşkanı kararı ile ilan (Değişik ibare:RG-5/3/2022-31769) edilen mutlak korunması gereken alanlardır.

...

(3) Bu alanlarda, kesin yapı yasağı olmakla birlikte faaliyetlerin niteliğine, içeriğine ve zorunluluk haline ilişkin Bölge Komisyonları tarafından yapılacak değerlendirmeye göre;

a) Kamu menfaati gereği zorunluluk arz eden hallerde mevcut yol güzergâhı kullanılması koşuluyla atıksu, içme suyu, doğal gaz ve elektrik hatları,

b) Ulusal güvenlik için zaruret arz eden tesisler,

c) Orman yangın yolu açılmasına, ormanların bakım ve onarımına, biyotik zararlılarla

ve abiyotik (yangın, sel, fırtına) etkenlerle mücadele edilmesine yönelik çalışmalar,

ç) Dalyan ve lagün ekosistemlerinde doğal dengenin devamlılığının sağlanması amacıyla ilgili kamu kurum görüşleri doğrultusunda ve herhangi bir yapı yapılmamak şartıyla alanın özelliğinden kaynaklanan geleneksel avcılık yöntemleriyle yapılan balıkçılık faaliyetleri, yapılabilir.”

Düzenlemesi yer almaktadır.

Buna göre, kesin korunacak hassas alanlarda ulusal güvenlik için zaruret arz eden tesisler dışında hiçbir şekilde yapı yapılamayacağı çok açık bir şekilde düzenlenmiştir.

Son olarak, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesinde “Ecrimisil ve tahliye” başlığı altında;

“Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları, özel bütçeli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz mallar ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, idarelerin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve fuzuli şagilin kusuru aranmaz.”

Denilmek suretiyle fuzuli şagilden ecrimisil alınması esasları düzenlenmiştir.

Sonuç olarak, Antalya İli Aksu İlçesi sınırları içerisinde yer alan Kumköy sahilinde, imar ve yapı işlerini düzenleyen mevzuata ve genel hükümlere bağlı kalınmaksızın, kendisine ait olmayan Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerler statüsündeki araziler veya arsalar üzerinde yapılan kaçak yapılar ile ilgili, fuzuli şagillerinden 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre ecrimisil alınması, 3194 sayılı İmar Kanunu ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu hükümlerine göre idari ve cezai işlem yapılması gerekmektedir.

BULGU 10: Yapı Kullanma İzin Belgelerinin Mevzuata Uygun Olarak Düzenlenmemesi

Bazı yapı kullanma izin belgelerinin bina mahallinin proje ve eklerine uygun olup olmadığı tespit edilmeden düzenlendiği görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 5'inci maddesinde yapı; "*Karada ve suda, daimi veya muvakkat, resmi ve hususi yeraltı ve yerüstü inşaatı ile bunların ilave, değişiklik ve tamirlerini içine alan sabit ve müteharrik tesisler*" olarak tanımlanmıştır.

Anılan Kanun'un 21'inci maddesinde bu Kanunun kapsamına giren bütün yapılar için 26'nci maddede belirtilen istisna dışında belediye veya valiliklerden yapı ruhsatiyesinin alınmasının mecburi olduğu belirtilmiş, "Yapı kullanma izni" başlıklı 30'uncu maddesine göre de yapı tamamen bittiği takdirde tamamının, kısmen kullanılması mümkün kısımları tamamlandığı takdirde bu kısımlarının kullanılabilmesi için inşaat ruhsatını veren belediyeden izin alınmasının mecburi olduğu, mal sahibinin müracaatı üzerine, yapının ruhsat ve eklerine uygun olduğu ve kullanılmasında fen bakımından mahzur görülmediğinin tespit edilmesi gerekmektedir. Yine aynı madde de verilen iznin yapı sahibinin kanuna, ruhsat ve eklerine riayetsizlikten doğacak mesuliyetten kurtarmayacağı gibi her türlü vergi, resim ve harç ödeme mükellefiyetinden kurtarmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin "Yapı kullanma izni" başlıklı 64'üncü maddesinin birinci fıkrasında;

"Yapı tamamlandığında tamamının veya kısmen kullanılması mümkün kısımları tamamlandığında bu kısımlarının kullanılabilmesi için, mal sahibinin müracaatı üzerine yapı ruhsatını veren ilgili idareden izin alınması zorunludur. Bu iznin alınması için ilgili idareye yapılan başvuru dilekçesi ekinde, fenni mesullerin veya yapı denetim kuruluşlarının yapının ruhsat eki projelerine, fen ve sağlık kurallarına uygun olarak yapılıp yapılmadığını, mevzuata uygun malzeme kullanılıp kullanılmadığını belirten raporları, yetki belgesini haiz mimar, mühendis veya kuruluşlarca tanzim edilen enerji kimlik belgesi ile yapıya ilişkin fotoğrafları yer alır."

Üçüncü fıkrasında;

"Mal sahibinin yapı kullanma izni müracaatı üzerine ruhsat vermeye yetkili idare, ayrıca bir başvuru aramaksızın yapının ruhsat ve eklerine, fen ve sağlık kurallarına uygun olarak tamamlanıp tamamlanmadığını belirler." denilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre yapı tamamlandığında mal sahibinin müracaatı üzerine ruhsat vermeye yetkili idare yapının ruhsat ve eklerine, fen ve sağlık kurallarına uygun olarak tamamlanıp tamamlanmadığını tespit eder. Yapının mevzuata uygun bulunması durumunda 30 gün içinde yapı kullanma izin belgesi verilir.

Yapılan incelemede, 2018 yılında üç, 2019 üç, 2020 yılında bir, 2021 yılında iki, 2022 yılında dört, 2023 yılında ise iki adet yapının yapı kullanma izin belgesinin bina mahallini tetkik eden teknik görevliler kısmının boş olduğu (herhangi bir imzanın olmadığı) sadece belgeyi tetkik eden olarak Başkan yardımcısı, belgeyi onaylayan olarak da Başkanın imzasının olduğu görülmüştür. Diğer bir ifadeyle bina mahalli incelenmeden yapı kullanma izin belgesi düzenlenmiştir. Bina mahallinin tetkik edilmeden belgenin tetkik edilebilmesi mümkün görünmemektedir. Öncelikli olarak teknik görevliler bina mahallini tetkik etmeli sonrasında yetkili kişiler belgeyi tetkik ederek onaylamalıdır. İmar Kanunu ve Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nde de belirtildiği üzere İdarece, yapının ruhsat ve eklerine (projesine), fen ve sağlık kurallarına uygun olarak tamamlanıp tamamlanmadığının tespit edilmesi gerekmektedir. Yapının projesine uygun olarak tamamlanıp tamamlanmadığı tespit edilmeden yapı kullanma izin belgesi düzenlenemez. Söz konusu yapı kullanma izin belgelerinin bina mahalli tetkik edilmeden, ilgili teknik personeller tarafından herhangi bir inceleme yapılmadan Başkan ve Başkan Yardımcısı imzası ile mevzuata aykırı olarak düzenlendiği tespit edilmiştir.

Ancak yukarıda belirtilen 15 adet yapı kullanma izin belgesi haricindeki diğer yapı kullanma izin belgelerinde önce ilgili teknik personeller tarafından bina mahalli tetkik edilmiş sonrasında belge incelenerek onaylanmıştır. Ancak 2018-2023 yılları arasında toplam 15 adet yapı kullanma izin belgesi mahallinde herhangi bir inceleme yapılmadan, yapının ruhsat ve eki projelerine uygunluğu görülmeden düzenlenmiştir.

Sonuç olarak, yapı kullanma izin belgelerinin bina mahallinin proje ve eklerine uygun olup olmadığı tespit edilmeden düzenlenmemesi gerekmektedir.

BULGU 11: Perge Ören Yerine İlişkin Kültür ve Turizm Bakanlığıyla Yapılan Protokole Aykırı İşlemler Yapılması

Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Perge Örenyerine ilişkin yapılan protokolde Belediyenin ticari alan ve tuvaletlerin temizliği ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmediği, otopark ücretlerinin toplanmasına ilişkin takip ve kontrolün yapılmadığı ve 24 adet satış tezgahını ihalesiz ve bedelsiz olarak üçüncü kişilere işlettiği görülmüştür.

A-) Perge Örenyerinde Bulunan 24 Adet Satış Tezgahının Bedelsiz ve İhalesiz Olarak Üçüncü Kişilerce İşletilmesi

Belediyenin Perge Örenyerinde işletmekle yükümlü olduğu 24 adet satış tezgahının bedelsiz ve ihalesiz olarak üçüncü kişilerce işletildiği görülmüştür.

Protokolün “Protokolün konusu” başlıklı 1’inci maddesinde;

“İşbu protokol, Antalya İli, Aksu İlesi sınırları içerisinde yer alan Perge Örenyeri karşılama merkezi hizmetlerine ilişkin ihtiyaçların sağlanması, örenyerindeki kültürel değerlerin korunması ve geliştirilmesi için kaynak ihtiyacının karşılanmasına yönelik olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Aksu Belediye Başkanlığı arasında yeki ve sorumlulukların belirlenmesi, bu Örenyerinde yer alan 24 adet ticari alana konu tezgah, otopark ve tuvaletlerin iş bu protokolde belirtilen iş ve hizmetler karşılığında Aksu Belediye Başkanlığı tarafından işletilmesi veya belediye iştiraklerine (iktisadi işletme) işlettilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.”

Aynı protokolün “Ticari alanların ve WC lerin kullanım şartları” başlıklı 8’inci maddesi;

“Belediye örenyerindeki ticari alan içerisinde yer alan 24 adet satış tezgahını yöresel el sanatlarını ve yöresel ürünleri desteklemek, yöre halkının ekonomisinde katkıda bulunmak, bunun yanı sıra ziyaretçilerin ziyaret esnasında ihtiyaç duyabilecekleri konularda faaliyet göstermek suretiyle işletecek veya kendi iktisadi işletmeleri aracılığıyla işletecektir.” şeklindedir.

Protokole göre Belediye 24 adet satış tezgahını ya doğrudan kendisi işletmek ya da iktisadi işletmeleri aracılığıyla işletirmek yükümlülüğündedir.

Yapılan incelemede, Örenyerinde bulunan 24 adet satış tezgahının herhangi bir bedel alınmaksızın üçüncü kişiler tarafından işletildiği tespit edilmiştir. Protokole göre söz konusu alanların belediyece işletilmesi ya da iktisadi işletmeleri aracılığıyla işletilmesi gerekmektedir. Nitekim üçüncü kişiler tarafından protokolün imzalandığı 01.10.2021 tarihinden itibaren işletilen bu tezgahlar için herhangi bir bedel de tahsil edilmemiştir. 2886 sayılı Kanun’un “Ecrimisil ve tahliye” başlıklı 75’inci maddesinde; *“Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları, özel bütçeli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz mallar ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, idarelerin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve fuzuli şagilin kusuru*

aranmaz.” denilmiştir. Söz konusu hükme istinaden işgalci durumunda olan tezgahı işleten üçüncü kişilerden geçmişe yönelik olarak ecrimisil tahsil edilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, belediyenin protokole uygun olarak satış tezgahlarını ya kendisi işletmesi ya da kendi iktisadi işletmeleri aracılığıyla işletmesi, işgalci durumunda olan ve tezgahı işleten üçüncü kişilerden de ecrimisil tahsil edilmesi gerekmektedir.

B-) Ticari Alan ve Tuvaletlerin Temizliğinin Yapılmaması

Belediyenin Örenyerindeki ticari alan ve tuvalet temizliğine ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediği görülmüştür.

Belediye ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında 01.10.2021 tarihinde “Antalya İli, Aksu İlesı sınırları içerisinde bulunan Perge Örenyeri karşılama merkezinde yer alan 24 adet satış tezgahı, tuvaletler ve otopark hizmetlerine ilişkin ihtiyaçların sağlanması amacıyla ilkelerin belirlenmesi, mali kaynak sağlanması ve kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar hakkında protokol imzalanmıştır.

Protokolün “Faaliyetler ve yetkiler” başlıklı 7’nci maddesinin (c) fıkrasında; “Belediye, Örenyeri Ticari Alanı ve tuvaletlerinin temizliğinden ve güvenliğinde sorumlu olup her türlü emniyet tedbirini almakla ve denetlemekle yükümlüdür. Belediye, Örenyeri Ticari Alanları ve tuvaletlerin temizliği ve güvenliği için yeterince personel istihdam eder” denilmiştir. Aynı maddenin (d) fıkrasında; “Belediyenin işbu protokole konu Örenyeri Ticari Alanı ve tuvaletlerinde yürüttüğü işlem ve faaliyetler Kültür ve Turizm Bakanlığı DÖSİMM ve İl Müdürlüğünün denetimi altındadır.” şeklindedir.

Buna göre Örenyerinin temizlik ve güvenliğinin sağlanması ve her türlü tedbiri almak Belediyenin sorumluluğundadır.

Yapılan incelemede, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından tutulan birçok tutanakta Belediyenin Örenyerindeki ticari alan ve tuvaletlerin temizliğine ilişkin yükümlülüğünü yerine getirmediği görülmüştür. Söz konusu alanın tarihi ve turistik bir yer olması nedeniyle temizlik görevinin yerine getirilmemesi yerli ve yabancı turistler açısından da söz konusu bölgenin değerinin zedelenmesine neden olabilecektir.

Sonuç olarak, Belediyenin protokol kapsamında ticari alan ve tuvaletlerin temizliğine ilişkin yükümlülüğünü yerine getirmesi gerekmektedir.

C-) Otopark Giriş ve Ücretlerinin Takip Edilmemesi

Belediyenin Perge Örenylerinde işlettiği otoparkın araç giriş kontrollerinin yapılmadığı görülmüştür.

Protokolün “Protokolün konusu” başlıklı 1’inci maddesinde; *“İşbu protokol, Antalya İli, Aksu İlesi sınırları içerisinde yer alan Perge Örenyeri karşılama merkezi hizmetlerine ilişkin ihtiyaçların sağlanması, örenyerindeki kültürel değerlerin korunması ve geliştirilmesi için kaynak ihtiyacının karşılanmasına yönelik olarak kültür ve turizm bakanlığı ile aksu belediye başkanlığı arasında yeki ve sorumlulukların belirlenmesi, bu örenyerinde yer alan 24 adet ticari laan konu tezgah, otopark ve tuvaletlerin iş bu protokolde belirtilen iş ve hizmetler karşılığında Aksu belediye başkanlığı tarafından işletilmesi veya belediye iştiraklerine (iktisadi işletme) işlettilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.”* denilmiştir.

Aynı protokolün “Ticari alanların ve WC lerin kullanım şartları” başlıklı 8’inci maddesi; *“Belediye örenyeri ticari alan içerisinde yer alan otoparkı işletirken fiyat konusunda DÖSİM’den onay alacaktır”* şeklindedir.

Buna göre Perge Örenylerinde bulunan otoparkın işletilmesi belediyenin sorumluluğundadır. Otopark ücretleri de belediye tarafından tahsil edilmekte ve Belediye bütçesine gelir kaydedilmektedir.

Yapılan incelemede, Örenyeri girişinde yer alan otoparkın bariyerinin çalışmadığı, araç girişleri olduktan sonra fiş karşılığında tahsilatın yapıldığı görülmüştür. Bu durumda, alan girişi sağlanan araçların tamamında ücret tahsil edilip edilmediği hususunda gerekli kontroller sağlanamamaktadır. Otopark giriş ücretlerinin sağlıklı bir şekilde kontrol edilebilmesi için Örenyeri girişinde yer alan bariyerin aktif hale getirilerek araçların girişi esnasında ücretlerin tahsil edilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, otopark giriş ücretlerinin sağlıklı bir şekilde takip ve tahsilini sağlayacak kontrol mekanizması kurulması gerekmektedir.

BULGU 12: İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İş Yerlerinin Bulunması

Kamu İdaresi sınırları içerisinde iş yeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyet gösteren iş yerlerinin bulunduğu görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve İlçe Belediyelerinin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendinde; sıhî iş yerleri, 2 ve 3'üncü sınıf gayrisıhî müesseseler, umuma açık istirahat ile eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek görevinin ilçe belediyelerinin uhdesinde olduğu belirtilmiştir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in "İşyeri Açılması" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında ise; yetkili idarelerden usulüne uygun olarak iş yeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan iş yeri açılmayacağı ve çalıştırılmayacağı ifade edilmiş olup iş yeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan iş yerlerinin kapatılacağı hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İşyeri Açma İzni Harcı" başlıklı 81'inci maddesinde; belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir iş yeri açılmasının, iş yeri açma ve izin harcına tabi olduğu belirtilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca Belediye sınırları içerisinde açılacak iş yerlerinin İdare tarafından ruhsatlandırılması ve bu iş yerlerinden söz konusu harcın tahsil edilmesi gerekmektedir.

Vergi Dairesi ile yazışma yapılarak Belediye sınırları içerisindeki aktif iş yerlerinin listesi alınmış olup, söz konusu liste Belediyenin işyeri açma ve çalışma ruhsatı vermiş olduğu yerlerin listesi ile karşılaştırılmıştır. Buna göre 5164 adet iş yerinin iş yeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet gösterdiği tespit edilmiştir.

Bu durum, ilgili birimlerde etkin bir kontrol mekanizmasının kurulmamasından kaynaklamakta olup iş yeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet gösteren bu işletmeler; belediyenin denetim görevini tam olarak yürütememesine, iş yeri açma izin harcının tahsil edilememesine ve diğer gelir kalemlerinin tespit edilememesine sebebiyet vermektedir.

Kamu İdaresi tarafından diğer kurumlar ve Belediyenin ilgili birimleriyle koordineli bir çalışma yürütülmesi, denetim ve kontrol sisteminin iyileştirilmesi ve ruhsat almadan faaliyette bulunan iş yerleri hakkında gerekli işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 13: Devlet İhale Kanunu'na Göre İhale Edilen İşletme Hakkı Kiralanması İşinde Sözleşmeye Aykırı Yapıların Bulunması

2886 Sayılı Kanun'a göre ihale edilen Kemerağzı Mahallesi Yaşar Subutay Bulvarı 6353 ada 8 parsel ile 6349 Ada 5 parsel arasında kalan 14.819,31 m2 alanda yapılan işte idari şartname ve sözleşmeye aykırı yapıların olduğu görülmüştür.

“Kemerağzı, Narenciye (Orange) Temalı Parkın Yapımı Karşılığı Ticari Ünitelerin İşletme Hakkının Kiralanması İşi” ihalesi 2886 sayılı Kanun’un 35/a maddesi uyarınca kapalı teklif usulü ile yapılmış ve 03.04.2023 tarihinde yer teslimi yapılarak başlamıştır.

Yapım İşinin İdari Şartnamesi’nin “İhalenin konusu” başlıklı 3’üncü maddesinde;

“Yapım karşılığı işletme hakkının devredilmesi /kiralınması işi ihalesinin konusu; Aksu Belediyesi tasarrufunda yer alan Antalya ili Aksu İlçesi Kemerağzı Mahallesi Yaşar Subutay Bulvarı üzerinde bulunan 6353 Ada 8 parsel ile 6349 Ada 5 parsel arasında kalan 14.819,31 M2 park alanının ekli vaziyet planında koordinatları belirtilen alan içinde bulunan 6 adet çay bahçesi, 7 adet büfe, 1 adet mini basketbol sahası, 1 adet tenis sahası, 1 adet güvenlik kulübesi, 1 adet bay/bayan/engelli tuvaleti, 12 adet kamerya başta olmak üzere alana ait tüm düzenleme ve imalatlarını yaparak ticari ünitelerin yer tesliminden itibaren 10 yıl süre ile amaçları doğrultusunda işletilmesi ve tüm bu işletmelerin süre sonunda Aksu Belediyesi Başkanlığına bedelsiz devredilmesi işidir” denilmiştir.

Aynı Şartnamenin “İşletme hakkı bedelinin ödeme planı” başlıklı 47’nci maddesinin 3.1. bölümünde;

“Bu şartnamede ve sözleşmede belirtilen yükümlülükler uyulmadığının tespit edilmesi halinde İdarece yapılacak ihtara ve ihtarda verilen 30 günlük süreye rağmen mevcut durumun devam etmesi halinde hüküm almaya gerek kalmaksızın işletme hakkı sözleşmesi iptal edilir.”

“Taahhüdün yapılmaması hali” başlıklı 59’uncu maddesinde;

“Sözleşme yapıldıktan sonra 2886 sayılı Kanun’un 63’üncü maddesinde yazılı hükümleri dışında yüklenicinin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi üzerine idarenin en az 30 gün süreli ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatları gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.

Gelir kaydedilen kesin teminat yüklenicinin borcuna mahsup edilemez.

İdare sözleşme konusu alanda ve üzerinde gerçekleştirilmiş bulunan tesisleri yeniden ihaleye çıkartarak, başkasına vermeye yetkilidir.” denilmiştir.

Yapım işinin sözleşmesinin “İşin adı, üzerinde bulunduğu yer” başlık 3’üncü maddesinde;

“Aksu İlçesi Kemerağzı Mahallesi Yaşar Subutay Bulvarı üzerinde bulunan 6353 Ada 8 Parsel ile 6349 Ada 5 Parsel Arasında Kalan 14.819,31 M2 park alanının ekli vaziyet planında koordinatları belirtilen alan içinde bulunan 6 adet çay bahçesi 7 adet büfe 1 adet mini basketbol sahası 1 adet tenis sahası 1 adet güvenlik kulübesi 1 adet bay/bayan/engelli tuvaleti 12 adet kameriye başta olmak üzere alana ait tüm rekresyon alan düzenlemelerini ve imalatlarını yaparak ticari ünitelerin yer tesliminden itibaren 10 yıl süre ile amaçları doğrultusunda işletilmesi ve süre sonunda aksu belediye başkanlığına bedelsiz devredilmesi işi...”

“Sözleşmenin ekleri” başlıklı 7’nci maddesinde *“ihale dokümanı, sözleşmenin eki ve ayrılmaz parçası olup idareyi ve kiracıyı bağlar...”* denilmiştir.

Yukarıda yer alan idari şartname ve sözleşme hükümlerine göre, yüklenicinin taahhüdünü şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi durumunda idarenin en az 30 gün süreli ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatları gelir kaydedileceği ve sözleşmenin feshedilerek hesabının genel hükümlere göre tasfiye edileceği hüküm altına alınmıştır.

22.11.2023 tarihinde yapım işinin mahallinde yapılan fiili-fiziki tespitlerde 28 adet ticari dükkan yapıldığı tespit edilmiştir. İdari şartname ve sözleşmeye göre yapılması gereken 6 adet çay bahçesi 7 adet büfe yapılarının ise yapılmadığı görülmüştür. Diğer bir ifadeyle yüklenici sözleşmeye göre yapması gereken çay bahçesi ve büfeler yerine 28 adet ticari (market, kuaför, çantacı, ayakkabıcı vb.) dükkan yapmıştır. Belediyenin sözleşme ve eklerine aykırı olarak yapılan yapılar için idari şartnamenin “Taahhüdün yapılmaması hali” başlıklı 59’uncu maddesi hükümlerini işletmesi gerekmektedir. Söz konusu madde hükmünün işletilmesine istinaden sözleşme fesih işleminin gerçekleşmesi halinde, idari şartnamede *“İdare sözleşme konusu alanda ve üzerinde gerçekleştirilmiş bulunan tesisleri yeniden ihaleye çıkartarak, başkasına vermeye yetkilidir.”* denilmiş olsa da söz konusu alanın imar planında “park alanı” olarak görünmesi nedeniyle yapılmış bulunan ticari ünitelerin (kuaför, çantacı, ayakkabıcı, market vb.) İmar Kanunu’na ve Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği’ne göre yapılamayacak yapılardan olması nedeniyle yıkımının gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, söz konusu iş kapsamında yapılan yapıların sözleşme ve idari şartnameye uygun hale getirilmesi, getirilmemesi halinde ise 2886 sayılı Kanun ve sözleşme hükümleri

doğrultusunda sözleşmenin feshedilmesi, teminatın gelir kaydedilmesi ve ihalelere katılmaktan yasaklama yaptırımlarının uygulanması gerekmektedir.

BULGU 14: Kamu İhale Kanunu'nun 21 ve 22'nci Maddelerine Göre Parasal Limitler Kapsamında Yapılan Alımlarda %10 Sınırının Takip Edilmemesi ve Bu Sınırın Aşılmasına Rağmen Kamu İhale Kurumundan Uygun Görüş Alınmaması

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21 ve 22'nci maddelerine göre parasal limitler kapsamında yapılan alımlarda %10 sınırının aşılmasına rağmen Kamu İhale Kurumundan uygun görüş alınmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinde satın alma usullerinden pazarlık usulü ve türleri açıklanmış, birinci fıkranın (f) bendinde 2023 yılı için yaklaşık maliyeti 1.439.543,00 TL'ye kadar olan mal ve hizmet alımlarının bu usulle gerçekleştirilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Takip eden 22'nci maddesinde ise ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulü ile ilan yapılabileceği açıklanmış ve ilgili maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 431.810,00 TL'ye kadar, diğer idarelerin ise 143.845,00 TL'ye kadar ihtiyaçlarını bu bent kapsamında temin edebileceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un 62'nci maddesinde idarelerce uyulması gereken diğer kurallar belirtilmiştir. İlgili maddenin birinci fıkrasının (ı) bendinde, yukarıda bahsedilen 21 ve 22'nci madde için bahsedilen limitler kapsamında yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı belirtilmiştir.

Kamu İhale Kurumu tarafından yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliği'nin 21 inci maddesi ile de Kanunun 62'nci maddesinin (ı) bendinin nasıl uygulanacağı düzenlenmiştir. Buna göre idarelerin;

Mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranını hesaplamaları,

İhale ve harcama yapmaya yetkili birimlerinin 4734 sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında yaptıkları harcamalarının, toplam ödeneklerinin %10 oranını aşp aşmadıklarını takip etmeleri,

21/f ve 22/d maddeleri kapsamında yapacakları harcamaların yıllık bütçelerinde mal ve hizmet alımı ile yapım işleri için ayrılan ödenekleri toplamının %10 oranını aşacağına anlaşılması halinde, mahalli idarelerde üst yönetici tarafından 62'nci maddenin (1) bendi uyarınca uygun görüş için Kamu İhale Kurumu'na başvuruda bulunmaları,

gerekmektedir.

Yapılan incelemede, ihale ve harcamaya yetkili birimlerin Tebliğ'in emrettiği şekilde 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında yapacakları harcamaları mali yıl içinde takip etmediği, öngörülen ödeneklerin mal, hizmet ve yapım işleri için %62'sine ulaşmak suretiyle %10 sınırının aşıldığı ve uygun görüş için Kamu İhale Kurumuna başvuruda bulunulmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21 ve 22'nci maddelerine göre parasal limitler kapsamında yapılan alımlarda %10 sınırının takip edilmesi ve bu sınırın aşılması durumunda Kamu İhale Kurumundan uygun görüş alınması gerekmektedir.

BULGU 15: Doğrudan Temin Limitlerinin Altında Kalmak Amacıyla Alımların Kısımlara Bölünmesi

Açık ihale usulü ile gerçekleştirilmesi gereken bazı mal ve hizmet alımlarının, parasal limitlerin altında kalmak amacıyla kısımlara bölünerek doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; idarelerin, bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu, aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadıkça mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin bir arada ihale edilemeyeceği ve eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği, bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu, diğer ihale usullerinin Kanun'da belirtilen özel hallerde kullanılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun'un "Doğrudan Temin" başlıklı 22'nci maddesinin (d) bendinde; büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin on beş milyar, diğer idarelerin beş milyar Türk lirasını aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama,

seyahat ve işeyle ilişkin alımları için ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulüne başvurulabileceği belirtilmiştir. Kanun metninde yer alan parasal limitler her yıl Kamu İhale Kurumu tarafından güncellenmekte olup 2023 yılı için uygulanacak limitler; 25.01.2023 tarihli ve 32084 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2023/1 numaralı Kamu İhale Tebliği ile büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idareler için 431.810,00 TL, diğer idareler için 143.845,00 TL olarak belirlenmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği’nin 22.5.1.2’nci maddesinde ise; açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, Kanun’un 22’nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırın altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle aynı Kanun’un 22’nci maddesinin (d) bendine göre temini, 4734 sayılı Kanun’un temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiğinden, bu yönde uygulamaların sorumluluk doğuracağı hususuna dikkat edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresinin 2023 yılı içerisinde 4734 sayılı Kanun’un 22/d bendi kapsamında gerçekleştirdiği harcamaların incelenmesi neticesinde; taşıt kiralanması, demir malzemesi alımı, yardım kolisi alımı gibi niteliği itibariyle bütünlük arz eden veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek olan mal ve hizmet alımlarının, parasal limitleri aşmamak amacıyla mevzuata aykırı bir şekilde kısımlara ayrılarak açık ihale usulü yerine doğrudan temin yöntemiyle aynı yükleniciden gerçekleştirildiği görülmektedir.

Kamu İdaresinin; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamak için aynı veya niteliği itibariyle bütünlük sağlayabilecek alımlarını doğrudan temin usulüyle gerçekleştirmek amacıyla parasal limitlerin altında kalacak şekilde kısımlara bölmemesi gerekir. İhtiyaçların önceden belirlenip, belirli bir plan dahilinde 4734 sayılı Kanun’da yer alan hükümlere göre temin edilmesi gerekmektedir.

BULGU 16: Belediye Başkanı Tarafından Antalya Semt Pazarcılar Odası ile Yetkisi Olmaksızın İşletme Protokolü Yapılması

Belediye Başkanı tarafından Antalya Semt Pazarcılar Odası ile yetkisi olmaksızın işletme protokolü yaptığı görülmüştür.

Aksu Belediye Meclisi’nin 11.05.2022 Tarih ve 78 No.lu Kararının Karar kısmında;

“Karar: Aksu İlçesi, Cihadiye Mahallesi 577 ada 2 parsel numaralı 3.902,00m2 yüzölçümlü taşınmaz üzerine Pazar yerleri hakkındaki yönetmelik uyarınca kapalı Pazar yeri kurulması ve 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 75/c bendine göre “(Değişik: 12/11/2012-6360/19 md.) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir.” İbaresine istinaden, Cihadiye Mahallesi 577 ada, 2 parsel numaralı 3902,00 m2 yüzölçümlü taşınmaz üzerine Antalya Semt Pazarcılar Odası ile ortak proje kapsamında, Kapalı Pazar Yeri yapılması amacı ile Protokol yapmaya, Belediye Encümeni ve Belediye Başkanı’na yetki verilmesi oy birliği ile kabul edildi.”

Denilmek suretiyle Belediye Başkanına 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 75/c maddesine göre Antalya Semt Pazarcılar Odası ile ortak hizmet projesi gerçekleştirmek üzere yetki verilmiştir.

Belediye Başkanı bu yetkiye dayanarak Antalya Semt Pazarcılar Odası ile 26.07.2022 tarihinde “Cihadiye Mahallesi Kapalı Pazar Yeri Ortak Hizmet Protokolü” imzalamış ise de Antalya 3. İdare Mahkemesinin 2023/809 Esas sayılı dosyası ile 27.09.2023 tarihinde verilmiş olan yürütmenin durdurulması kararı üzerine Protokol 27.10.2023 tarihinde karşılıklı olarak feshedilmiş ise de 06.11.2023 tarihinde Aksu Belediye Meclisi’nin 11.05.2022 Tarih ve 78 No.lu Kararı dayanak gösterilerek Antalya Semt Pazarcılar Odası ile “Aksu Belediyesi Cihadiye Mahallesi Kapalı Pazaryeri Ortak Hizmet Protokolü” imzalanmıştır.

Pazar Yerleri Hakkında Yönetmelik’in Pazar Yerlerinin kurulması ve işletilmesi başlıklı 5’inci maddesinin sekizinci fıkrasında;

“Pazar yerleri, belediyelerce işletilir ve bu yetki devredilemez. Ancak, pazar yerlerinin işletilmesine ilişkin bazı hizmetler, bu Yönetmelik ve ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hüküm içermeyecek şekilde yapılacak belirli süreli protokoller ile meslek kuruluşları eliyle yürütebilir.”

Denilerek pazar yerlerinin işletmesinin belli bir süre ile meslek kuruluşları eliyle yürütülmesine imkan tanınmış ise de, bu konuda yapılacak protokol ile ilgili Belediye Meclisinden ayrı bir yetki alınması gerektiği, yapım ile ilgili olarak alınmış yetkinin işletme için geçerli olmadığı değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, Cihadiye Mahallesi Kapalı Pazar Yerinin Antalya Semt Pazar Odası tarafından işletilebilmesi için usulüne uygun protokol yapılması gerekmektedir.

BULGU 17: İmar Planında Pazar Alan Olarak Görünen Yerlerde Yapılamayacak Nitelikte Ticari Dükkanların Bulunması

İmar planında Pazar alanı (P) olarak görünen yerlerde Pazar Yerleri Hakkında Yönetmelik ve plan notlarına aykırı ticari faaliyetlere yönelik dükkanların olduğu görülmüştür.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği'nin "Mekansal kullanım tanımları ve esasları" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde;

"Belediye hizmet alanı: Belediyelerin görev ve sorumlulukları kapsamındaki hizmetlerinin götürülebilmesi için gerekli itfaiye, acil yardım ve kurtarma, ulaşımaya yönelik transfer istasyonu, araç ve makine parkı, bakım ve ikmal istasyonu, garaj ve triyaj alanları, belediye depoları, asfalt tesisi, atık işleme tesisi, zabıta birimleri, mezbaha, ekmek üretim tesisi, pazar yeri, idari, sosyal ve kültürel merkez gibi mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçları karşılamak üzere kurulan tesisler ile sermayesinin yarıdan fazlası belediyeye ait olan şirketlerin sahip olduğu tesislerin yapılabileceği alandır" denilmiştir.

Pazar Yerleri Hakkında Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin (h) fıkrasında; *"Pazar yerleri: Belediyelerce tespit edilecek yer ve günlerde kurulan üretici ve semt pazarlarını,"* (ı) fıkrasında; *"Pazarıcı: Malları semt pazarlarında doğrudan tüketicilere perakende olarak satan meslek mensubunu,"* (m) fıkrasında; *"Tahsis sahibi: Pazar yerlerinde adına satış yeri tahsis edilmiş olan pazarıcı ve üreticileri"* (o) fıkrasında; *"Üretici: Organik ve iyi tarım uygulamaları kapsamında üretilen sertifikalı ürünler dâhil sebze veya meyve üretkenleri,"* şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Pazar yerlerinin kurulması ve işletilmesi" başlıklı 5'inci maddesinin 7'nci fıkrasında;

"İmar planlarında pazar yerlerinin belirlenmesinde, bu Yönetmelikte yer alan hükümler belediyelerce göz önünde bulundurulur." denilmiştir.

Mezkur Yönetmelik'in "Pazar yerinde bulunması gereken hizmet tesisleri ve özellikleri" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında; pazar yerlerinde; pazarıcı ve üretici satış yerlerinin, zabıta bürosunun, çöp toplama yerinin, elektronik tartıların, hoparlör sisteminin, aydınlatma sisteminin, güvenlik kamerasının ve tuvaletin bulunmasının zorunlu olduğu

belirtilmiştir.

“Antalya Büyükşehir Belediyesi Aksu İlçesi Macun, Konak, Cumhuriyet, Fatih Mahalleleri İlave ve Revizyon Uygulama İmar Planı Plan Hükümleri” başlığı altında yer alan “2.2.6 – Pazar Alanı” başlıklı maddesinde;

“Kentın ihtıyacını karşılamak üzere haftanın belirli günlerinde ve/veya kalıcı olmak üzere kurulan kapalı-açık pazar yerlerinin yapılabileceği alanlardır. Bu alanlar içerisinde sadece güvenlik ve kontrolü sağlamak amacıyla zabıta ve/veya muhtarlık hizmet binası, sergi-satış üniteleri ile wc yapılabilir...” denilmiştir.

Görüleceđi üzere imar planı, plan hükümlerinde de Pazar Yerleri Hakkındaki Yönetmelik’e paralel olarak yapılabilecek yapılar düzenlenmiştir.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği’nde, pazar alanları mahalli müşterek ihtiyaçların karşılanmasında kullanılan belediye hizmet alanları olarak tarif edilmiştir. Pazar Yerleri Hakkındaki Yönetmelik’te ise, pazar yerlerinin ancak ilgili odaya kayıtlı pazarcılar ve üreticiler tarafından sebze, meyve ve diğer ihtiyaç maddelerinin perakende satılabildiği kamusal alanlar olduğu ve belediyelerin pazar yerlerini kurarak işletmesi gerektiği, pazar yerleri tespit edilirken belediyelerin Yönetmelik hükümlerini göz önünde bulunduracağı da ifade edilmektedir.

Anlaşılacağı üzere imar planlarında pazar alanı olarak gösterilen alanların, söz konusu Yönetmelik’te belirtilen amaçlar dışında kullanılması mümkün gözükmemektedir.

Yapılan incelemede, imar planında “pazar alanı” olarak görünen Macun Pazar Yeri içerisinde emlakçı, sigortacı, beyaz eşya, kuaför vb. ticari faaliyetlerde bulunan dükkanların bulunduğu tespit edilmiştir. Söz konusu dükkanlar hem Pazar Yerleri Hakkında Yönetmelik hem de plan notları çerçevesinde yapılabilecek yapılardan değildir. Pazar alanlarında, ancak pazarcı ve üretici satış yerleri yapılabilir. Ayrıca Mekansal Planlama Yapım Yönetmeliği ek-1 Uygulama İmar Planı gösterimlerinde Pazar alanları “P” harfi ile işaretlenmiştir. Eğer söz konusu alanlarda farklı fonksiyonlara yer verilmek istenseydi imar planı gösterimlerinde ticaret-konut (TİCK) ticaret-turizm (TİCT) alanlarında olduğu gibi bir gösterimde bulunulması gerekirdi.

Sonuç olarak imar planında pazar alanı olarak görünen yerlerde ilgili odaya kayıtlı pazarcıların ve üreticilerin faaliyette bulunması, bunların dışında yapı niteliğinde ticari faaliyetlere yönelik dükkanların bulunmaması gerekmektedir.

BULGU 18: İlçe Genelinde Yapılan Pazar Yerlerinin Bazılarında Pazar Yerlerinde Bulunması Gereken Hizmet Tesislerinin Bir Kısımının Bulunmaması

İdare tarafından ilçe genelinde yapılan pazar yerlerinin bir kısmında pazar yerlerinde bulunması gereken hizmet tesislerinin bir kısmının bulunmadığı tespit edilmiştir.

Pazar yerleri ile ilgili düzenlemelerin yer aldığı “Pazar Yerleri Hakkında Yönetmelik”in “Pazar yerinde bulunması gereken hizmet tesisleri ve özellikleri” başlıklı 6’ncı maddesinde;

“Pazar yerlerinde;

a) Pazarcı ve üretici satış yerleri,

b) Zabıta bürosu,

c) Çöp toplama yeri,

ç) Elektronik tartılar,

d) Hoparlör sistemi,

e) Aydınlatma sistemi,

f) Güvenlik kamerası,

g) Tuvalet”

Denilmek suretiyle pazar yerlerinde asgari bulunması gereken hizmet tesisleri ve özellikleri belirlenmiştir.

Uygulamada Aksu Belediyesi Zabıta Müdürlüğü tarafından yaptırılan bazı pazar yerlerinde zabıta bürosu, elektronik tartı, aydınlatma sistemi ve tuvalet gibi hizmet tesislerinin bir veya birkaçının yapılmadığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından yapılan pazar yerlerinde Pazar Yerleri Hakkında Yönetmelik’in 6’ncı maddesinde belirtilen hizmet tesisleri ve özelliklerinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 19: Belediye Tarafından Bazı İhtiyaç Sahiplerine Yapılan Yardımların Sosyal Yardım Yönetmeliği’ne Uygun Olmaması

Belediye tarafından bazı ihtiyaç sahiplerine yapılan yardımların Sosyal Yardım Yönetmeliği’ne uygun olmadığı görülmüştür.

Aksu Belediyesi Sosyal Yardım Yönetmeliği'nin içeriği ve çeşitleri başlıklı 6 ncı maddesinde yapılacak yardımların kapsamı olarak, afet yardımı, asker ailesi yardımı, cenaze yardımı, diğer yardımlar, engelli yardımı, evlilik yardımı, gezi ve tatil imkanı, gıda yardımı, giyim yardımı, içme sütü yardımı, kırtasiye yardımı, muhtaç aylığı yardımı, nakdi eğitim yardımı, sağlık yardımı, sıcak yemek yardımı, sosyal yardım, sosyal yardımlaşma merkezi gıda bankası, sünnet yardımı, tamirat yardımı ve yakacak yardımı olarak belirlenmiştir.

Uygulamada, Sosyal Yardım Yönetmeliği'nde içeriği ve çeşidi belirtilmeyen, prefabrik ev yardımı yapıldığı bu yardımın yapılmasında yardım talebinde bulunan kimsenin üzerinde gayrimenkul olup olmadığı hususuna dikkat edilmediği, Sosyal İnceleme Raporunun Sosyal Yardım Yönetmeliği'nde belirtilen hususlara dikkat edilmeden düzenlendiği tespit edilmiştir.

Sosyal yardımların yapılması sırasında, Sosyal Yardım Yönetmeliği'nde içeriği ve çeşidi belirtilen sosyal yardım yapılması ve Sosyal İnceleme Raporlarının Sosyal Yardım Yönetmeliği'nde belirtilen hususlara dikkat edilerek düzenlenmesi ve yapılacak yardımların buna göre belirlenmesi uygun olur.

BULGU 20: Personel Giriş-Çıkışlarına İlişkin Gerekli Takip ve Kontrol İşlemlerinin Yapılmaması

Belediye personelinin giriş-çıkış kayıtlarına göre bazı personellerin mesai başlangıcında kartlarını okutarak giriş yapmalarına rağmen mesai saati bitiminde kartlarını okutmadıkları, bazı personellerin ise hem mesai başlangıcında hem de mesai bitiminde giriş ve çıkış kayıtlarının olmadığı görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Disiplin cezalarının çeşitleri ile ceza uygulanacak fiil ve haller" başlıklı 125'inci maddesinde; özürsüz veya izinsiz olarak göreve geç gelmek, erken ayrılmak ve görev mahallini terk etmek uyarına, özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelinmemesi halinde aylıktan kesme, özürsüz ve kesintisiz 3 - 9 gün göreve gelinmemesi halinde kademe ilerlemesinin durdurulması, özürsüz olarak bir yılda toplam 20 gün göreve gelinmemesi durumunda ise devlet memurluğundan çıkarma cezası gerektiren fiil ve davranışlar olduğu hüküm altına alınmıştır.

Belediyenin personel giriş çıkış kayıtlarının incelenmesi sonucunda bazı personellerin mesai saati başlangıcında kartlarını sisteme okutarak girişlerini yaptıklarını ancak gün içinde veya mesai saati bitiminde kartlarını okutarak herhangi bir çıkış işlemi yapmadıkları görülmüştür. Bu durum personellerin işten erken ayrılıp ayrılmadığı, görev mahallini terk edip

terk etmediği hususlarında tereddüt oluşturmaktadır. Ayrıca bazı personellerin ise giriş-çıkış kayıtlarının mevcut olmadığı, diğer bir ifadeyle işe gelmemiş olarak görüldükleri tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, personelin mesai saatlerine riayet etmesinin sağlanması, mesaiye riayet etmeyen personeller hakkında Devlet Memurları Kanunu'nda yer alan disiplin cezalarının uygulanması gerekmektedir.

BULGU 21: Belediyenin Bazı Müdürlüklerinin Tanımlanmış Görevlerinin Dışında Faaliyette Bulunması

Belediyenin bazı müdürlüklerinin tanımlanmış görevlerinin dışında faaliyette bulunduğu görülmüştür.

Aksu Belediyesi'nin web sitesinde Belediye Zabıtasının Görevleri;

“Belediye zabıtası, beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, belediye meclisi tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları uygular.

...

4) Pazarlar ile ilgili görevler

Pazar yerlerini ilgili pazaryeri yönetmeliği hakkında denetlemek

Pazar yerlerinde düzen ve nizami sağlamak

Pazar yerlerinde esnafları kontrol etmek

Pazar Yeri etiket denetim yapmak

Pazar esnafını denetlemek

Pazar esnaf zabıta görevlerine karşı gelen esnafa karşı işlem yapmak

Pazar yerinde düzeni ve nizamı bozan kişi veya kişilere kabahatler kanunu uyarınca cezai işlem uygulamak.

...”

Şeklinde detaylı bir şekilde yayınlanmakta olup bu görevler arasında Pazar yerlerinin yapımı ve onarımının yer almadığı görülmektedir.

Öte yandan Belediyenin Fen İşleri Müdürlüğü'nün görev ve yetkileri bölümünde;

“Müdürlüğümüz yetki alanında kalan yapı, tesis, onarım, inşaat ve hizmetlerin önceliklerinin belirlenmesi, Fen İşleri Müdürlüğüne ait bütçe hizmet gereğinin hazırlanması, proje donelerinin belirlenerek projenin yapılması veya yaptırılması, işlerin organizasyonu, ihalesi, kontrollük hizmetlerinin ilgili kanun, tüzük, yönetmenlik ve kararname çerçevesinde yürütülmesini sağlar. Yatırımların, ihale aşamasından, kesin kabul aşamasına kadar tüm hizmetlerin yürütülmesini, yapı tesis ve onarımların; gerekli, dayanıklı, ekonomik, çağdaş ve estetik olması kriterleri çerçevesinde yapılmasının sağlanması hizmet ilkesidir.

...”

denilmek üzere yapı, tesis ve onarım işleri Fen İşleri Müdürlüğü'ne görev olarak verilmiştir.

Uygulamada, uzmanlık alanı olması ve gerekli teknik personeli bünyesinde bulundurması nedeniyle Fen İşleri Müdürlüğü tarafından yapılması gereken pazar yeri yapım işlerinin Zabıta Müdürlüğü tarafından yapılması uygun görülmemiştir.

Sonuç olarak, belediyenin bütün birimleri kendileri için belirlenmiş olan yetkilerini kullanmaları ve yine kendi görevlerini yerine getirmeli, belediyenin bir birimi diğer birimlerin yetkilerine karışmamalı ve diğer birimlerin görevlerini yerine getirmemelidir.

BULGU 22: İşçilerin Bazılarına Bir Yılda 270 Saatin Üzerinde Fazla Çalışma Yaptırılması

Belediyede istihdam edilen işçilerin bazılarına, 4857 sayılı İş Kanunu'nda azami süre olarak belirtilen yıllık 270 saati aşan sürelerde fazla çalışma yaptırıldığı görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun “Fazla çalışma ücreti” başlıklı 41'inci maddesinin sekizinci fıkrasında; fazla çalışma süreleri toplamının bir yılda 270 saatten fazla olamayacağı belirtilmiştir. Aynı Kanun'un “Çalışma süresi” başlıklı 63'üncü maddesinin son fıkrasında; çalışma sürelerine ilişkin uygulama şekillerinin, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle düzenleneceği ifade edilmiştir.

İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'nin "Fazla çalışmada sınır" başlıklı 5'inci maddesinde; fazla çalışma sürelerinin toplamının bir yılda 270 saatten fazla olamayacağı, bu süre sınırının, işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkin olduğu belirtilmiştir.

Yine 4857 sayılı İş Kanunu'nun "İşin düzenlenmesine ilişkin hükümlere aykırılık" başlıklı 104'üncü maddesinde; personelini Kanun'un 63'üncü maddesinde ve Yönetmelikte belirlenen çalışma sürelerine aykırı olarak çalıştıran işveren veya işveren vekillerine idari para cezası uygulanacağı ifade edilmiştir.

Bu düzenlemelere göre, fazla çalışma süresinin bir yılda 270 saatten fazla olmaması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Belediyede istihdam edilen 7 personele ilişkin fazla çalışma süresinin 4857 sayılı Kanun'da belirlenen üst limiti aştığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, mevzuata uygun hareket edilmesi ve idari para cezasına muhatap olunmaması bakımından, Belediye bünyesinde istihdam edilen işçilere bir yılda 270 saati aşan fazla çalışma yaptırılmaması gerekmektedir.

BULGU 23: Coğrafi ve Kent Bilgi Sisteminin Kurulmaması

Belediyenin coğrafi referanslı bilgilerin elde edilmesi, depolanması, güncellenmesi, kullanılması, analizi, görüntülenmesi ve izlenmesi için Coğrafi ve Kent Bilgi Sistemi (CBS) kurulmadığı tespit edilmiştir.

CBS; her türlü coğrafi referanslı bilginin etkin olarak elde edilmesi, depolanması, güncellenmesi, kullanılması, analizi ve görüntülenmesi için bilgisayar donanımı, yazılımı, personel ve yöntemlerin organize olarak bir araya toplanmasını ifade eder.

Dünya genelinde GIS (Geographic Information System) olarak adlandırılan bu sistem, gelişmeye dayalı yerel yönetim stratejisinde kentlerin planlanması, planların uygulanması, kentli ve taşınmazların coğrafi olarak izlenmesi gibi alanlarda etkin şekilde kullanılan bir araç haline gelmiş ve kent bazına indirildiğinde Kent Bilgi Sistemi (KBS) çatısı altında yerini almıştır.

Kent bilgisi, altyapıdan üstyapıya, planlamadan sağlığa, güvenlikten ulaşım, eğitimden turizme kısaca kent hayatındaki tüm olgulardır. Kurumlarca toplanan, saklanan, paylaşılan ve

gerektiğinde kamuya sunulan hizmetlerdeki her bir fonksiyon, kent bilgisiyle doğrudan ilişkilidir. Kent bilgi sistemleri ise kent ve kentliye ait bilgilerin belirli yöntemlerle toplanması uygun yazılım ve donanımlar kullanıp bir veri tabanına aktarılması, veriler arasındaki ilişkilerin kurulması, yönetilmesi ve doğru sorgulamalar oluşturup analizlerin yapılarak kentin her türlü ekonomik, sosyal, kültürel, idari ve diğer hizmetlerinin en iyi şekilde gerçekleştirilmesini sağlamak amacı ile kurulan sistemleri ifade etmektedir.

Bahsi geçen coğrafi ve kent bilgi sistemlerinin kurulması veya kurulmasının sağlanması 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Belediyenin Görev, Yetki ve Sorumlulukları*" başlıklı 14'üncü maddesinde; Belediyenin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Belediye açısından, 5393 sayılı Kanun uyarınca coğrafi ve kent bilgi sistemlerinin kurulması ile hava fotoğrafları ve uydu görüntüleri verileriyle kaçak yapılaşmanın önlenmesi, kentsel arazi kullanım, nazım ve uygulama imar planlarının üretilmesi, yapılaşmanın imar verilerine göre kontrolü, imar izni yapım ve işyeri ruhsatlarının doğru verilere uygun verilmesi, kentin tarihsel ve yeşil dokusunun korunması, emlak vergisinin geoteknik verilere dayalı olarak belirlenmesi ve vergi tahsilâtının mülkiyet verilerinden yararlanılarak yapılabilmesi, ulaşım ve taşıt trafiğinin daha sağlıklı bir şekilde düzenlenmesi hususlarında kolaylık sağlanacak ayrıca trafik hacminin kaza verilerinin analizi ve buna göre ulaşım planlarının hazırlanması ve benzeri önemli konularda kente ait konumsal bilgilerin kontrol altına alınarak düzenli bir şekilde işlenmesi sağlanacak ve belediye hizmetleri ile ilgili gerekli olan sağlıklı bilgiye hızlı bir şekilde erişebilecektir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğünün 04.08.2023 tarih ve E-13882856-570-7063479 sayılı belediyelerle ilgili yazısında;

Ulusal Akıllı Şehir Platformları, E-Belediye Bulut Kent Bilgi Sistemi, E-Plan Otomasyon Sistemleri bünyesinde bulunan uygulamaların Bakanlık tarafından yürütüldüğü,

Belediyeler tarafından bu uygulamaların etkin kullanılarak, yaşanan afetlerden dolayı şehirlerde dirençliliğin artırılmasının tesis edilmesi zorunlu hale getirilerek akıllı şehir veri altyapısının standart bir yapıya dönüşüm sağlanacağı,

Söz konusu bu uygulamaların Bakanlıkça, belediyelere ücretsiz olarak sunulacağı, bu alanda ilave yazılım, sistem ve donatım yatırımlarına ihtiyaç kalmaksızın mükerrerliliğin önüne geçileceği, kaynak israfının önleneceği, yatırımların veri analizleri ile analitik kararlarla şehir

yönetiminde doğru kararlar alınmasına zemin oluşturacağı bahisle Kent Bilgi Sistemi Veri Konsolidasyonu çalışması başlatıldığı,

Bulut Kent Bilgi Sistemi Veri Konsolidasyonu çalışmaları ile başta altyapı verileri olmak üzere kentsel verilerin toplanarak sisteme aktarımı ve veri konsolidasyon işlerinin Belediyelerle müşterek olarak yürütüleceği,

Belediyeler tarafından etkin katılım sağlanması, Belediyelerin mevcut kent bilgi sistemleri varsa verilerini ulusal standartlara uygun olarak hazırlaması ve görüntülenebilir/indirilebilir olarak servis etmeleri, servis olmaması durumunda Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Bulut Kent Bilgi Sistemi uygulamaları kullanılarak verilerini üretmeleri,

İstenmiştir.

Buna göre, yukarıda yapılan inceleme, araştırma ve değerlendirmeler ışığında;

Kentlerin planlanması, planların uygulanması, taşınmazların coğrafi olarak izlenmesi, kente ait bilgilerin sağlıklı olarak elde edilip depolanması ve bu sayede kent yönetimi ve hizmetlerin verimli olarak sunulmasının sağlanması için coğrafi ve kent bilgi sisteminin kurulması uygun olacaktır.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 21 ve 22 nci Maddelerine Göre Parasal Limitler Kapsamında Yapılan Alımlarda %10 Sınırının Takip Edilmemesi ve Bu Sınırın Aşılmasına Rağmen Kamu İhale Kurumundan Uygun Görüş Alınmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Cari dönem raporunda 14 No.lu Bulgu olarak yer almaktadır.
İç Kontrol Sisteminin İzleme ve Değerlendirmesinin Yapılmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Raporun “İç Kontrol Sisteminin Değerlendirilmesi” Bölümünde Açıklama Yapıldığından Bulgu Konusu Yapılmamıştır.
İdarenin Amaç ve Hedeflerinin Gerçekleşmesini Engelleyebilecek Riskler Konusunda Değerlendirme Çalışması Yapılmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Raporun “İç Kontrol Sisteminin Değerlendirilmesi” Bölümünde Açıklama Yapıldığından Bulgu Konusu Yapılmamıştır.
Kiracıya İhale Şartnamesinde Öngörülen Arsa Büyüklüğü Yerine Daha Fazla Büyüklükte Arsanın Kullanılması ve Kira Şartnamesine Aykırı Olarak Arsa Üzerine Sabit Tesis Yapılması	2018	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu kiralama işinin ihalesi bitmiş olup yeni kiralama ihalesi yapılmıştır. Yeni kiralama işine ilişkin dava açılmış olup dava süreci devam etmektedir.
Belediye Tarafından Diğer Kamu İdarelerine Tahsis Edilen veya Diğer Kamu İdareleri Tarafından Belediyeye Tahsisli Kullanılan Taşınmazlarla İlgili Tahsis İşlemlerinin Muhasebeleştirilmemesi	2018	Yerine Getirilmedi	Cari dönem raporunda 1 No.lu Bulgu olarak yer almaktadır.